LAISVĖ
Weekly
102-02 Liberty Ave.
Ozone Park, N. Y. 11417
Telephone: 641-6887
Area Code 212

Entered as second class matter at the Post Office of Jamaica, N. Y., under the Act of March 3, 1879.

LAISVĖ

THE LITHUANIAN WEEKLY

LAISVĖ—LIBERTY
Savaitinis
Jungtinėse Valstijose $10.00
Kanadoje $10.00
Kitur užsienyje $12.00
Pavienio egzemplioriaus kaina 25 centai

PRICE 25 c

NO. 20 ★ ★ ★ ★ ★ ★ PENKTADIENIS, GEGUŽĖS [MAY] 20, 1977 OZONE PARK, N. Y. 11417 ★ ★ ★ ★ ★ ★ METAI 66-IEJI

KRISLAI

Įžengiant į vasarą
Gera kryptimi
Istorinis ėjimas
Laimėjo tik militarizmas
Kodėl nepanaudojama
Atsiprašymas su patarimu

A. BIMBA

Orai pradeda atšilti ir mes įžengiame į vasaros sezoną. Su tuo, kaip žinome iš praeities, pasunkėja ir mūsų spaudos išlaikymo reikalai. Seniau vasarą masiniai piknikai suteikdavo didelės materialinės paramos mūsų "Laisvei." Dabar tokio pobūdžio sąskrydžių labai, labai retai bepasitaiko.

Nuoširdžiausiai prašome visus mūsų skaitytojus ir rėmėjus nepamiršti "Laisvės" ekonominių reikalų net ir karščiausiomis vasaros dienomis. "Laisvei" laikas nuo laiko doleris kitas aukų, jos naudai kad ir nedidelė sueigėlė kurio nors laisviečio sodelyje ar namuose, yra labai svarbu, reiškia labai daug.

□

Ispanijoje žymų demokratijos laimėjimą gerai pavaizduoja šiomis dienomis Ispanijos Komunistų Partijos legalizavimas ir jo garsiosios kovotojos ir pirmininkės Pasionaros (Dolores Ibarruri) sugrįžimas į savo gimtinę. Reikia tikėtis, kad ir ateinantieji parlamentiniai rinkimai pasižymės pažangiųjų, demokratinių jėgų puikiu pasirodymu.

Kol kas Ispanijoje politiniai reikalai vystosi geraja kryptimi. Veltui beveik desperatiškos fašistinių reakcinių elementų pastangos šiam procesui užkirsti kelią.

Svarbu pabrėžti ir tai, jog Ispanijos santykiai palaipsniui atsisteigia ir su socialistiniais kraštais.

□

Geros, linkšmos žinios apie pasaulį skrieja ir iš senosios Etiopijos, vieno didžiausių Afrikos kontinento kraštų. Ten irgi revoliucinės demokratinės jėgos gali didžiuotis puikiausiais laimėjimais.

Etiopijos ir Tarybų Sąjungos susitarimas glaudžiai bendradarbiauti kultūriniais, moksliniais, prekybiniais bei pramoniniais reikalais ir pasižadėjimais bendromis pastangomis kovoti už tautų draugystę už mažinimą tarptautinio įtempimo, už pasaulinę taiką yra didžiausios reikšmės istorinis ėjimas. Ji karščiausiai sveikina visa pažangioji žmonija!

□

Taip vadinamas NATO kraštų viršūnių pasitarimas, kuriame šiai šaliai atstovavo pats prezidentas Carteris, nė per nago juodymą nepasitarnavo didžiajam taikos reikalui. Kaip tik priešingai: jis jam sudavė didelį smūgį. Juk jų susitarimas dar glaudžiau militariniai kooperuoti ir aukščiau ginkluotis neva prieš pavojų iš Tarybų Sąjungos ir kitų socialistinių kraštų pusės yra tiktai militarizmo, reakcijos ir šaltojo karo jėgų laimėjimas.

□

Kur iki šiol buvo mokslas ir mūsų mokslininkų galvos, jog dar ir šiandien mūsų automobiliai, autobusai bei sunkvežimiai nėra varomi, stumiami arba traukiami elektros jėga? O kalbama, o dejuojama apie stoką, trūkumą energijos!

Užtikrino žydus dėl jų ateities Kvibeke

Montreal, Canada.—Čia įvykusiame Kanadiškų Žydų Kongreso suruoštame bankete kalbėjo Kvibeko provincijos premjeras Renė Levesque. Jis patėmijęs kai kuriuose žydų kilmės kanadiečiuose susirūpinimą dėl jų likimo ateityje šioje provincijoje. Premjeras juos užtikrino, kad ir nepriklausomame Kvibeke jie bus laisvi ir saugūs, kaip ir visos kitos etninės grupės. Prieš juos nebūsianti vartojama absoliutiškai jokia diskriminacija. Jie turėsią pilną teisę net operuoti privatiškas žydų mokyklas.

Todėl jis prašė ir ragino žydus padėti prancūzams pasiekti nepriklausomo Kvibeko.

Paryžius.—Čia lankydamasis Kanados premjeras Pierre Elliot Trudeau įspėjo Prancuziją dėl įvykių Kvibeko provincijoje. Jis patarė jai nesikišti į provincijos reikalus. Jis juos, matyt, skaito grynai Kanados vidiniais reikalais.

Pekingas, geg. 12 d.—Čia ir vėl šiandien Kinijos šiauriniame mieste Tangshan ir jo apylinkėje buvo jaučiamas žemės drebėjimas. Nuostoliai dar nenustatyti.

Ispanijoj žymioji kovotoja ir veikėja sugrįžo į savo gimtinę

Madridas, gegužės 13 d.—Šiandien ispanų tautos gyvenime istorinė dieną. Po 38 metų tremties pagaliau sugrįžo į savo gimtinę jos įžymioji dukra Dolores Ibarruri, meiliškai vadinama "La Pasionaria." Kai 1939 metais Vokietijos Hitlerio ir Italijos Mussolinio militariniai remiamas fašistų vadas generolas Francisco Franco siutriuškino jaunutę antrąją Ispanijos Respubliką, Dolores Ibarruri, Ispanijos Komunistų Partijos pirmininkė, ir tūkstančiai kitų kovotojų, kurie gynė Respubliką ir turėjo laimę išlikti gyvais, turėjo pasitraukti iš savo gimtinės. Gal virš porą tūkstančių jų surado užvėją ir prieglaudą Tarybų Sąjungoje ir iki šiol ten gyvena. Kol kas sugrįžo tiktai jau 81 metų sulaukus Ibarruri.

Dolores Ibarruri Madrido aerodrome

Ją Madrido aerodrome iškilmingai su griausmingais šūkiais "Dolores, Dolores, mes tave sveikiname!" pasitiko masė žmonių. Kaip matome šioje nuotraukoje, La Pasionaria su šypsena veide ir iškėlus ranka saliūtuoja ją pasitikusius madridiečius, kurioje didelėje daugumoje yra jaunuoliai, kurie dar nebuvo gimę prieš 38 metus.

Manoma, kad Dolores Ibarruri pasiūlys savo kandidatūrą į parlamentą. Kaip žinoma, šiomis dienomis Ispanijos Komunistų Partija tapo legalizuota ir galės su savo kandidatais dalyvauti parlamento rinkimuose.

Nereikia nė kalbėti, jog Ispanijos frankinės fašistinės reakcinės jėgos griežčiausiai priešinos Komunistų Partijos legalizavimui ir leidimui jos žymiajai vadovei sugrįžti į gimtinę. Nereikia nė kalbėti, jog jos nenurims ir stengsis Ispanijoje pakartoti Čilės kruvinąją istoriją. Tikėkime, kad jai nepavyks jos tikslo pasiekti ir sutriuškinti atgimstąją demokratiją Ispanijoje . . .

Senatorius McGovern atkerta prez. Carter

Washingtonas. — Paskutinėje spaudos konferencijoje prezidentas Carteris aštriai kritikavo senatorių George McGovern ir kitus demokratus liberalus, kurie pakritikavo prezidentą už jo nesilaikymą per rinkimus sudėtų Amerikos žmonėms pasižadėjimų, kaip, pav., atšaukimas žadėtų sugrąžinti po $50 mokesčių jų mokėtojams. Prezidentas pasakė reporteriams, kad tų demokratų liberalų tėra tik keletas ir kad juos visus labai sunku patenkinti.

Senatorius McGovern dabar atkerta prezidentui Carteriui, kad tie nepasitenkinusieji jo politika ir veikla nėra tiktai maža demokratų saujelė, bet partijos dauguma. Jis tai pasakė, neseniai kalbėdamas Demokratų partijos frakcijos, pasivadinusios "Amerikiečiai už Demokratinę Akciją" susirinkime.

Senatorius McGovern 1972 metais buvo Demokratų partijos kandidatu į prezidentus. Rinkimuose jį supliekė Republikonų partijos kandidatas Richard Nixonas. Bet jis ir šiandien tebeskaitomas demokratų lyderiu.

Juk jau šio šimtmečio pradžioje, sakoma, mokslui buvo žinomas tiktai elektra operuojamas automobilis. Kodėl jo buvo atsisakyta?

Su giliausiu susidomėjimu kaip tiktai šia tema perskaičiau dienraštyje "Daily World" (geg. 10 d.) Warren E. Gillespie straipsnį.

Labai įdomu, kodėl šiuo tokiuo svarbiu reikalu tyli ir socialistinio pasaulio mokslininkai, technologai bei išradeologai? Ką gali pasakyti mūsų gimtojo krašto šaunieji mokslininkai?

□

Beveik nebepraeina tokia diena, kad iš Lietuvos negautumėme daugmaž tokio turinio laiško: Labai prašau paslaugos. Turiu Amerikoje giminių, su kuriais ryšiai nutrūko dar prieš karą. Susimildami, suraskite ir praneškite man apie jų likimą. Arba: Girdėjome kad toks ir toks mano giminė Amerikoje paliko namą ir dar banke pinigų. Koks to turto likimas dabar. Kam jis atiteko Ir taip toliau?

Labai, labai atsiprašome, kad neturime nei laiko, nei jėgų jums, mielieji broliai ir sesės, patarnauti. Kreipkitės į savaitraštį "Gimtasis kraštas." Jame yra tokių pajieškojimų skyrius.

Richard Nixonas papildęs nusikaltimą

Washingtonas.—Komentuodamas Frost interviu su buvusiu prezidentu, prezidentas Carteris reporteriams pasakė, kad Nixonas sulaužė įstatymą ir papildė baudžiamą nusikaltimą. Tuo tarpu Nixonas teisinasi, kad jis tokio nusikaltimo Watergate skandale nepapildęs.

Tai nepateisinamas pasiteisinimas dėl oro piratų Brazinskų

Maskva.—Prieš kiek laiko, kaip žinoma, tėvo ir sūnaus Brazinskų užgrobto tarybinio lėktuvo įgula pasiuntė griežtą protestą Jungtinių Valstijų prezidentui Carteriui už priėmimą ir globojimą oro piratų ir žmogžudžių, ir reikalavo, kad jie būtų sugrąžinti į Tarybų Sąjungą. Dabar gautas iš Amerikos Baltųjų rūmų į protestą atsakymas. Jį pasirašo koks ten Valerio L. Giannini, Baltųjų rūmų štabo asistentas, o ne prezidentas arba Valstybės sekretorius Vance.

Atsakyme teisinamasi, kad Jungtinių Valstijų vyriausybė nėra suteikus Brazinskams politinės prieglaudos ir kad su laiku jie galį būti išdeportuoti į Venezuelą už jų iš ten nelegališką patekimą į Jungtines Valstijas.

Koks čia pasiteisinimas? Brazinskai užgrobė ne Venezuelos lėktuvą, bet Tarybų Sąjungos. Jie papildė baisią žmogžudystę ne Venezueloje, bet Tarybų Sąjungoje. Juos sugrąžinti reikalauja ne Venezuela, bet Tarybų Sąjunga. Tačiau jie gal būsią sugrąžinti ne į Tarybų Sąjungą, bet į Venezuelą! Nei proto, nei logikos, nei teisybės!

Reikia daugiau studentų iš mažumų

Labai mažai jaunuolių iš tautinių ir rasinių mažumų stoja į medicinos mokyklas. Jų turėtų būti net penkis kartus daugiau. Pav., jeigu šiandien ant 528 baltųjų gyventojų yra vienas baltas gydytojas, tai tik vienas tėra juodas ant 4,100 gydytojų. Tai nesveika padėtis. Taip nurodo Josiah Macy Foundation įstaiga.

Senatas užgyrė rekordinį biudžetą

Washingtonas.—Senatas 54 balsais prieš 22 užgyrė federalinį biudžetą, kurį priėmė abiejų Kongreso butų bendroji komisija. Biudžetas susideda iš keturių šimtų šešiasdešimt bilijonų ir devynių šimtų milijonų dolerių ($460,-900,000,000). Deficitas: $64,-600,000,000.

Apie ketvirtadalis šio rekordinio biudžeto eina ginklavimos-militariniams reikalams.

Nors Atstovų rūmuose tikimasi dėl šio biudžeto aštrių ginčų, bet apie užgyrimą nesą abejonės—jis būsiąs užgirtas. Biudžeto dydis beveik toks, kokį siūlo prez. Carteris.

Kodėl mūsų prezidentas nepasmerkia šio pikto tyčiojimosi iš žmogaus teisių čia Amerikoje?

Hampton, N. H.—Gegužės 1 dieną buvo suruošta rami, taikinga masinė žmonių protesto demonstracija prieš planavimą pastatyti didelę branduolinę (atominę) jėgainę Seabrook apylinkėje. Taikinga demonstracija buvo žiauriai užpulta New Hampshire valstijos policijos. Prasidėjo visoje šios šalis istorijoje neregėtas masinis žmonių areštavimas. 1,414 demonstrantų buvo sugrūsta į autobusus, nuvežta į Manchesterį ir uždaryta armijos barakudose. Ir per dvyliką dienų buvo pusbačiais laikomi šiuose kalėjimuose. Jų ten laikymas valstijai atsieidavo po 50 tūkstančių dolerių kasdien!

Pagaliau suimtųjų "teismas"—geriau, cirkas. Gegužės 13 d. vėl demonstrantai kemšami į autobusus ir gabenami į Hamptoną teisman. Na, ir čia prasideda tikras cirkas. Visi kaliniai kaltinami, kad jie sulaužė valstijos įstatymą, kuris draudžia be leidimo vaikštinėti ant svetimos nuosavybės.

Demonstrantai sako, kad jie nekalti. Teismo sekretorius iššaukia 32 kalinius. Jie prieina prie teisėjo H. Alfred Cassana. Šis pasako: "Visi esate kalti." Vėl pavardėmis šaukiami kiti 32 demonstrantai, vėl teisėjas: "Jūs visi esate kalti," ir taip toliau, ir taip toliau, kol buvo iššaukti ir paskelbti kaltais 1,414 žmonių! Visa procedūra—suradimas "kaltais" 1,414 žmonių ėmė viso labo tiktai 12 minučių! Ar begalima įsivaizduoti didesnį teisminį cirką civilizuotoje šalyje dvidešimtojo šimtmečio pabaigoje?!

Bausmė nuteistiesiems nepaskelbta. Kadangi jų advokatai ant vietos paskelbė, kad tuoj yra duodama apeliacija į aukštesnį teismą prieš šį teisėjo Casasso nusprendį, tai paskelbimas bausmės tapo atidėtas. Tik tiek valdžia demonstrantų "pasigailėjo," jog visus juos paleido iki teismo distrikto Aukštajame teisme be užstato. Mat, jeigu būtų buvę reikalaujama kokio finansinio užstato, tai visi demonstrantai vėl būtų atsisakę užstatą sumokėti ir būtų pasilikę kalėjime iki teismo, o tas, kaip sakyta, valstijai kainuoja apie $50,000 į dieną!

Tenka nuoširdžiausiai pasveikinti visus šiuos protestuotojus prieš branduolinę jėgainę, kuri būtų labai pavojinga apylinkės gyventojų sveikatai ir gyvybei, už jų tokį solidarumą, vieningumą ir neapsakomą ryžtą.

Bet kur mūsų prezidentas Carteris, kuris tiek daug kalba apie žmogaus teises, kad nemato šio "jo panosėje" biauraus tyčiojimosi iš žmogaus? Amerikiečiams nevalia ramiai susirinkti ir protestuoti prieš jų sveikatai ir gyvybei pavojų!

Kodėl mūsų prezidentas tyli ir nepasmerkia šio paneigimo paprasčiausių žmogaus teisių?

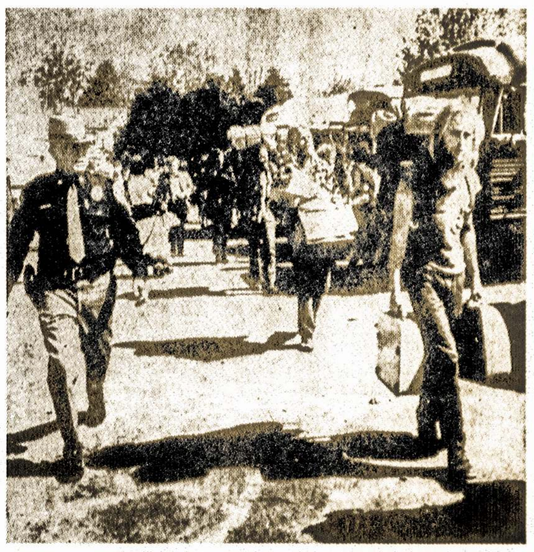

Demonstrantai pristatomi į teismą

DIDŽIULIS PASISEKIMAS PARYŽIUJE

Vilnius, gegužės 16 d.—Kaip pranešė "Tasso" korespondentas iš Prancūzijos sostinės, didžiulio pasisekimo tradicinėje tarptautinėje Paryžiaus mugėje susilaukė Tarybų Lietuvos skyrius, įrengtas bendrame Tarybų Sąjungos paviljone.

Ekspozicijoje atsispindėjo Lietuvos pramonės ir technikos naujovės, Respublikos darbo žmonių pasiekimai įvairiose srityse, jų darbas, mokslas, poilsis, rūpinimasis gamtos apsauga. Mugės, kuri veikė dvi savaites, dienomis buvo demonstruojami Lietuvos dokumentiniai kino filmai, rengiamos literatūrinės, muzikinės laidos prancūzų kalba apie lietuvių meną ir literatūrą.

Lankytojai labai domėjosi gintaro dirbiniais, naturaliais kailiais, portatyviniais televizoriais, mediniais žaislais, knygomis.

Daugybė entuziastingų įrašų pavilijono atsiliepimų knygoje rodo, kad paryžiečius ir Prancūzijos svečias sužavėjo Tarybų Lietuvos ekspozicija, kad nemaža jų norėtų ir apsilankyti Nemuno krašte.

Tarybų Sąjungos paviljoną aplankė daug garbingų svečių, kurių tarpe buvo ir Paryžiaus miesto meras Zakas Sirakas. Paryžiaus miesto meras domėjosi, kaip saugoma Lietuvoje gamta, senovės paminklai, kaip statomi nauji gyvenamieji kvartalai. Atsiliepimų knygoje svečias paliko įrašą, kuriame išreiškė savo susižavėjimą meistriškai įrengta Lietuvos ekspozicija.

Daugelis mugės lankytojų reiškia mintį, kad paroda prisidės prie tolesnio Prancūzijos ir Tarybų Sąjungos ryšių ir bendradarbiavimo plėtimo, kad ateityje rengiant tarptautines Paryžiaus muges, reikėtų pasinaudoti Lietuvos TSR skyriaus šiemetinėje mugėje patyrimu.

V. Petkevičienė

Gub. Milton Shapp teisinas ir žada išlaidas grąžinti

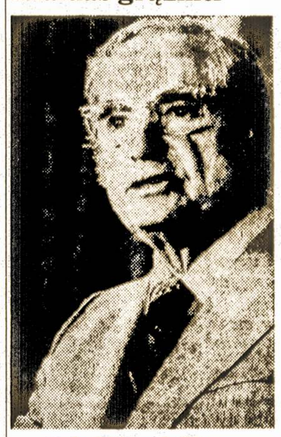

Gub. Milton J. Shapp

Harrisburg, Pa.—Federalinė Rinkimų Komisija surado, kad Pennsylvanijos valstijos gubernatorius Mr. Shapp laike prezidentinių rinkimų 1976 metais agitacijai už savo kandidatūrą gavo iš valstybės federalinio iždo $299,066 ir juos išleido nelegališkai, neteisingai. Už tai gali gubernatorius būti smarkiai nubaustas.

Dabar gub. Milton J. Shapp bažijasi, kad jis absoliutiškai nieko nežinojęs apie tos didelės dolerių sumos sunaudojimą nelegališkai. Tai buvęs darbas jo kampanijos rėmėjų. Kad išvengus bausmės, gubernatorius žada tą visą sumą sugrąžinti federalinei valdžiai iš savo kišenės.

Washingtonas.—Greitu laiku prasidėsiančios derybos tarp Pietų Korėjos fašistinio režimo ir Jungtinių Valstijų vyriausybės dėl galimybės Amerikos armiją ištraukti. Kaip žinia, ir šiandien Pietų Korėjoje ši šalis tebelaiko didžiulę gerai ginkluotą armiją iš apie 45,000 vyrų.

LAISVĖ LITHUANIAN WEEKLY

PUBLISHED BY THE LITHUANIAN COOPERATIVE PUBLISHING SOCIETY, INC.

Published Fridays, except in case of holidays

102-02 LIBERTY AVENUE, OZONE PARK, N. Y. 11417

Entered as second class matter at the Post Office of Jamaica, N. Y. Established April 5, 1911 — ANTHONY BIMBA, Editor

SUBSCRIPTION RATES:

United States, per year	$10.00	United States, per 6 months	$ 5.50
Canada, Lat. Amer., per year	$10.00	Canada, Lat. Amer. 6 months	$ 5.50
Foreign countries, per year	$12.00	Foreign countries, 6 months	$ 6.50

Prezidentas apie savo misiją Europoje

Vos spėjęs sugrįžti iš Europos, prezidentas Carteris balandžio 12 dieną susišaukė reporterių-korespondentų konferenciją ir padarė jiems pranešimą apie savo misijos pasiekimus. Tai buvo jau septintoji prezidento spaudos konferencija. Reikia pripažinti, kad mūsų prezidentas moka panaudoti tokias spaudos konferencijas, kurios, žinoma, yra paskelbiamos ne tik spaudoje, bet ir per radiją ir televiziją, savęs ir savo veiklos populiarinimui žmonėse. Šia prasme jis toli pralenkia savo pirmtakus—Fordą ir Nixoną.

Iš misijos po Europą ir susitikimo su NATO kitų šalių galvomis, prez. Carteris sugrįžo gana optimistiškai nusiteikęs. Tai matome iš jo įžanginio žodžio pokalbyje su reporteriais.

"Siai misijai aš buvau gerai pasiruošęs," sako prezidentas, "ir aš manau, kad aš galiu raportuoti geroką pasisekimą ne tik ypatingai dėl to, jog aš dalyvavau, bet dėl to, aš tikiu, kad yra tarpe visų dalyvių atsinaujinus viltis ir pasitikėjimas, žvelgiant į ateitį mūsų ideologinėje kompeticijoje su Rytinėmis komunistinėmis ir Socialistinėmis šalimis, palyginus su mūsų pačių Vakarinėmis demokratijomis, jų tarpe ir Japonija." Nors, kartais, girdi, "mes nelabai gerai jaučiamės dėl siautėjimo nedarbo bei infliacijos ir dėl Tarybų Sąjungos militarinio stiprėjimo, bet aš manau, kad šiandien mes esame daug pajėgesni lenktyniuoti."

Prezidentas Carter sako, kad jis ir kiti NATO vadai "labai džiaugiasi, kad Ispanijoje ir Portugalijoje valdžios yra demokratinės sistemos." Jiems besiskirstant buvęs jaučiamas tam tikras suartėjimas ir susipratimas. Visi atnaujinę pasitikėjimą NATO (North Atlantic Treaty Organization). Šioje kelionėje prezidentas susitikęs ir taręsis su šešiolikos ar septyniolikos įvairių šalių lyderiais.

Kitais žodžiais, prez. Carteriui šioje kelionėje ir pasitarimuose su NATO kraštų vadais ekonominiais, politiniais ir militariniais reikalais, pavyko kapitalistinį pasaulį žymiai sustiprinti prieš socialistinį pasaulį. Nei žodžio apie mažinimą įtempimo ir siekimą visuotinio nusiginklavimo . . .

Didelės istorinės reikšmės sutartis

Šio mėnesio pradžioje su oficialiu vizitu Tarybų Sąjungoje Socialistinės Etiopijos vadas ir atstovas Mengistas Hailė Mariamas pasitarimui bendrais abiems šalims reikalais. Jau turime šio vizito rezultatus. Jie išdėstomi deklaracijoje, kurią už Etiopiją pasirašo Mariamas, o už Tarybų Sąjungą Podgornas. Tai istorinė labai plačios apimties deklaracija.

Deklaracijoje pareiškiama, kad abi šalys pasižada:

Nesikišti viena į kitos vidiniuss reikalus;

siekti plėsti savitarpiškai naudingą ekonominį ir mokslinį bei techninį bendradarbiavimą, keistis patyrimu pramonėje, žemės ūkyje;

prisidėti prie valstybinių organų, politinių, profesinių ir kitų visuomeninių organizacijų kontaktų bei bendradarbiavimo vystymo, taip pat padėti plėsti tiesioginius ryšius mokslo ir technikos, meno, literatūros, švietimo, sveikatos apsaugos, spaudos, radijo, televizijos, kino, turizmo, sporto srityje;

glaudžiai bendradarbiauti, siekiant stiprinimo tarptautinės taikos ir saugumo;

visokeriopai prisidėti prie tarptautinio įtempimo mažinimo;

stengtis, kad kuo greičiau ir besąlygiškai būtų likviduotos visos kolonializmo, neokolonializmo ir rasizmo formos bei apraiškos;

visokeriopai padėti spręsti visuotinio ir visiško nusiginklavimo, taip pat branduolinio, problemą efektyvios tarptautinės kontrolės sąlygomis;

siekti reguliariai keistis viena su kita nuomonėmis svarbiais abi šalis dominančiais tarptautiniais klausimais, taip pat dvišalių santykių klausimais, ir

nesudarinėti jokių susitarimų arba nesiims kitokių veiksnių, nesuderinamų su šios deklaracijos tikslais.

Įdomu, kad šios šalies komercinėje spaudoje apie šią istorinę sutartį tarp Tarybų Sąjungos ir Etiopijos beveik nieko nekalbama. Matomai, ji nieko panašaus iš šių šalių nelaukė ir nesitikėjo.

Žymiosios vadovės sugrįžimas

Siandien "Laisvėje" skaitote pranešimą, kad pagaliau, po 38 metų ištrėmimo, į savo gimtinę sugrįžo įžymioji, tiesiog legendarinė Ispanijos liaudies vadovė Dolores Ibarruri (La Pasionaria).

Per visą tą ilgą tremties laiką, gyvendama Maskvoje, La Pasionaria pasiliko ištikima Ispanijos Komunistų Partijos vadovė ir kovotoja už Ispanijos liaudies išsilaisvinimą iš Franco fašistinio režimo. Ją šiandien karščiausiai sveikina ne tik Ispanijos darbo liaudis, bet visa pažangioji žmonija.

La Pasionarijos sugrįžimas yra didelis laisvės ir demokratijos laimėjimas. Reikia tikėtis, kad Ispanijos durys bus atidarytos ir kitiems dviem tūkstančiams tremtinių, gyvenančių Tarybų Sąjungoje, kurie norės sugrįžti į savo gimtinę.

Kas ką rašo ir sako

KUNIGAS SPIAUDO ANT BUVUSIO KUNIGO

Neseniai Lietuvoje dešimt metų iškunigavęs Vytautas Starkus metė kunigystę ir tapo ateistu, kovotoju prieš religinius burtus. Tas, žinoma, labai nepatinka mūsų kunigėliams išeivijoje, nes V. Starkaus ėjimas kenkia jų bizniui. Chicagos kunigų "Draugo" redaktorius Kviklys prieš šį buvusį savo kolegą plačiai atidarė savo nešvarią burną. Vyt. Starkus buvęs ir esąs "sovietinis" šnipas. Jis juo buvęs jau labai seniai, dar nebūdamas kunigu, dar tebebūdamas jaunu vaikėzu. Jis Lietuvos vyriausybės buvęs įstatytas į kunigų seminariją ir tiksliai padarytas dvasišku tėveliu, ir t. t.

Balandžio 11 d. laidoje savo vedamajame "Draugo" redaktorius ant buvusio kunigo giliai atsikrankštęs spiaudo!

"Visi turimi duomenys ir logiškas galvojimas rodo, kad V. Starkus buvo sovietinių saugumo įstaigų infiltruotas į kunigų seminariją panašiai, kaip gegutė padeda kiaušinį į svetimą lizdą paukšteliams auginti, o paaugęs gegužiukas išmeta iš lizdo tikruosius paukštelius. Kunigu jis išbuvo 10 metų. Atrodo, kad tokiam apvaliam skaičiui jis buvo savo darbdavių deleguotas. Kai šis terminas pasibaigė, Starkus grįžo "pas savuosius" ir gavo naują paskyrimą—kovoti prieš tikėjimą, kitaip tariant, savo lizdą teršti."

DAR APIE JŲ AŠTRIĄ TARPSAVINĘ KOVĄ

Čikagiečių "Akiračiai" (Nr. 4) smarkiai užatakuoja ALTą ir jos globotojus naujieninius menševikus. Jie esą visiškai susmukę ir nususę.

Kadangi tą ataką niekas nepasirašo, tai reikia suprasti, kad ji priklauso patiems "Akiračių" redaktoriams.

Jie rašo:

"Kai ALTa, išėjusi atviron kovon prieš Bendruomenę, pamatė, jog varžybose su jaunesne ir dinamiškesne Bendruomene neatsilaikys, tai jos šalininkai nutarė Bendruomenę suskaldyti ir tam tikslui suorganizavo naują—"registruotą" ir "reorganizuotą"—Bendruomenę. Tačiau visuomenė (net ir didelė dalis ALTos šalininkų) tokiai skaldymo veiklai nepritarė. "Reorganizuotieji" vargais negalais visoje Amerikoje tesulipdė tik dvi apylinkes (Čikagos Marketparke ir Cicero priemiestyje). Nepavyko jiems perimti nei vienos Bendruomenės institucijos, nei vienos lituanistinės mokyklos, neišleido jie nei vienos knygos ar vadovėlio.

Iš visų išeivijos laikraščių už "reorganizuotą" Bendruomenę pasisakė tik gudelinės **Naujienos**.Voldemarininkų **Laisvosios Lietuvos** susižavėjimą naująja "bendruomene" atrodo truputį atvėsina **Naujienų** entuziazmas jos atžvilgiu. Mat **Naujienas**, pagrindinį ir galima sakyt vienintelį naujos "bendruomenės" garsiakalbį redaguoja M. Gudelis—bandymo nužudyt min. pirmininką A. Voldemarą dalyvis. **Dirva**, pradžioje svyravusi, dabar apie "reorganizuotuosius" nebeužsimena, atrodo nenorėdama prarasti aukų iš tų skaitytojų, kurie Bendruomenės skaldymui nepritaria.

ALTos šalininkų pastangų suskaldyti Bendruomenę visišką nepasisekimą rodo ir tai, jog "reorgai," apsiskelbę, kad jiems vadovaus **Valdyba** ir **Taryba**, per du metus savo "bendruomenės" **Tarybos** taip ir nesugebėjo sulipdyti. Visoje Amerikoje nėra pakankamai narių net Tarybai sudaryti.

Paskutinieji įvykiai prie jėzuitų Jaunimo centro Čikagoje, kur į "reorgų" suorganizuotas protesto demonstracijėles prieš jėzuitus, vadovaujamas paties reorg. Bendruomenės vado V. Dargio, įsijungė uniformuoti naciai su svastikomis ir kitais simpatijas hitlerininkams rodančiais ženklais buvo, atrodo, galutinis smūgis reorganizuotiesiems ALTos satelitams. Prisimintina, jog į šią akciją prieš jėzuitus laišku įsijungė ir pats ALT'os pirmininkas K. Bobelis. Tiesa, "reorganizuotieji" ALTos satelitai dabar aiškinasi, kad naciai jiems į talką atžygiavo nekviesti. O piketavimui vadovavęs pats vyriausias "reorganizuotų" ALTos satelitų vadas Dargis nežinojo, ką daryti . . ."

BLAIVUS PROTAS IMA VIRŠŲ

Jau gerokas laikas, kaip nebėra jokia paslaptis, jog visokių "vaduotojų" ir "veiksnių" eiliniuose pasekėjuose vis garsiau ir aukščiau kyla balsas už ryšius ir bendradarbiavimą su gimtuoju kraštu. Vadų pastatyta kiniška siena tarp Tarybų Lietuvos ir pokarinės Lietuvos išeivijos pradeda trupėti, jau pilna skylių.

Tai galima spręsti ir iš tiesiog desperatiško Dr. Jono Šarkaus Chicagos menševikų laikraštyje (geg. 9 d. šauksmo: "Kas čia dabar darosi Bendradarbiautojai siekia visuotino dominavimo."

Prašome:

"Bendradarbiautojams ir tiltų su sovietais statytojams dirbant viršlaikiais ir vis veržiantis į organizacijų viršūnes bei siekiant visuotino dominavimo, tenka artimiau žvelgti į tų tiltų patiltes ir ten esančius spąstus. Paskutiniu metu išryškėjo, kad tos statybos dailidės ir jų padėjėjai sugeba pravesti savo propagandą net veiksnių sueigose ir biuleteniuose."

SU PAGARBA IR PASIDIDŽIAVIMU . . .

Spaudos dienos proga (gegužės 5 d.) Vilniaus "Tiesos" vedamajame "Kovingos spaudos žodis," tarp kitko, sakoma:

"Tarybines spaudos darbuotojas turi visas sąlygas vaisingai dirbti, savo kūryba užtikrinti pažangos, gerovės kelią į gyvenimą, skaitytojų protus ir širdis. Siandien—Spaudos dieną—apie tai galvojama su pagarba ir pasididžiavimu.

Laikraščių ir žurnalų puslapiuose pagrindinę vietą užima socialistinio lenktyniavimo, gamybos efektyvumo ir darbo našumo didinimo, kokybės gerinimo temos. Jos gvildenamos per darbo žmogaus siekius ir rūpesčius, laimėjimus ir nesėkmes. Spauda—puiki pažangaus patyrimo, darbo spartuolių, gamybos novatorių pasiekimų skleidimo tribūna."

Apie spaudos bendradarbius-korespondentus:

"Neetatinių spaudos bendradarbių žinutės, pranešimai, darbo žmonių laiškai kiekvienam laikraščiui yra tarsi kasdieninė duona, gyvas naujų temų, problemų, pokalbių šaltinis. Daugelis rašančių laikraščiams, žurnalams yra sukaupę didelę gyvenimo patirtį, turi ką pasakyti skaitytojams. Kiti gal parašė pirmą kartą. Tačiau visų jų pastangos vertos pagarbos, gero žodžio. Visi jie—spaudos bičiuliai, kartu su profesiniais žurnalistais šiandieną pažymi Spaudos dieną."

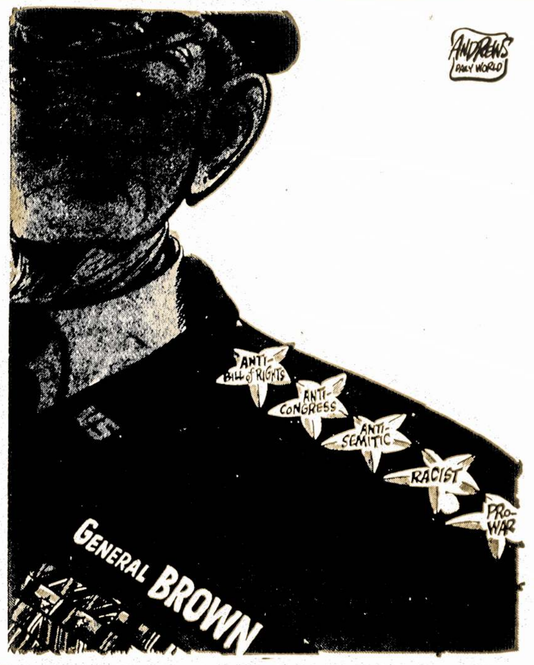

Pažangiečių "Daily World" sako, kad prezidento Carterio paskirtas gynybos sekretorius generolas Brown turi eiti laukan, nes jis yra demokratijos priešas. Dienraštis sveikina devynis Kongreso narius, kurie taip pat reikalauja Brown atstatyti iš tos aukštos vietos.

SAVITARPIO PAGALBA—DRAUGYSTĖS ĮSTATYMAS

Neseniai į Bresto stotį iš Vokietijos Demokratinės respublikos atvyko ašelonas, pakrautas žemės kasimo mašinomis, krovimo bei transportavimo technika. Beveik tuo pat metu pro kitą pasienio stotį Čepą iš Čekoslovakijos į Rytus nuvažiavo sąstatas su didžiakrūvėmis automašinomis. Tarybų Sąjungai atsiųstos mašinos ir mechanizmai—tai broliškų valstybių įnašas, vykdant Ekonominės savitarpio pagalbos tarybos (ESPT) programą, numatančią išplėsti ir sustiprinti socialistinės sandraugos šalių kuro ir žaliavų bazę.

TSRS teritorijoje ESPT šalys bendromis pastangomis stato keletą didelių įmonių—Celiuliozės gamyklą Ust Ilimsko, rūdų sodrinimo kombinatus Orenburgo ir Kursko srityse. Tiesiamos dvi energetinės magistralės. Viena jų prie TSRS Vakarų sienos tekės iš Orenburgo srities gelmių gamtinės dujos, kita—elektros energija.

Bendrų projektų įgyvendinimas kainuos maždaug devynis milijardus rublių. Apie pusę planuojamų išlaidų prisiims Tarybų šalis. Pradėjus veikti naujiesiems pajėgumams, valstybės statytojos gaus už savo kapitalinius įdėjimus gamtinių dujų, geležies žaliavos, asbesto, celiuliozės, ferolydinių. Kitaip tariant, tokios produkcijos, kurios vertė pasaulinėje rinkoje nuolat didėja.

Bendra pramonės objektų statyba—tai tik vienas šalių—ESPT narių savitarpio paramos pasireiškimų. Tarybų Sąjunga kasmet tiekia ekonominės sandraugos partneriams maždaug 19 procentų savo naftos ir geležies rūdos, 25 procentus lengvųjų automašinų, 35 procentus šaldytuvų, daug medvilnės, popieriaus bei kitų prekių. Tai ir suprantama: Tarybų Sąjunga—galingiausia socialistinės sandraugos šalis, duodanti apie 70 procentų jų bendros pramonės ir žemės ūkio produkcijos.

Tarybų Sąjunga ne tik patiekia didžiausią prekių kiekį, bet ir daugiausia perka ESPT narių pramonės produkcijos. Ji importuoja iš kitų socialistinių šalių ne tik gamybinės techninės paskirties gaminius—įrengimus atskiroms įmonėms, krautuvus, elektrovežius, geležinkelio vagonus, žemės ūkio mašinas, jūrų laivus, bet ir prekes—drabužius, avalynę, baldus.

Socialistinių šalių, kurias vienija tokia pat visuomeninė santvarka ir bendri tikslai, ekonominis bendradarbiavimas įgijo didžiulį mastą. Dabar jis įgyvendinamas planingai. Tai padeda didinti ūkinės statybos tempus, spartinti mokslo bei technikos pažangą. **V. Bieliukas**

Kinija įsižeistų

Washingtonas. — Per pastaruosius dvejus metus taip vadinama "Kinų Tautinė Respublika" (Taivanas) neturėjo Washingtone savo ambasadoriaus. Dabar čian-kaišekinė valdžia reikalauja leidimo tokį ambasadorių atsiųsti. Bet Carterio administracija bijanti, kad Taivano ambasadoriaus įsileidimas labai užrūstintų Kinijos vadovybę, o ji norinti geresnių santykių su Liaudies Respublika.

Planai ir užmojai dėl Lietuvos sostinės rytojaus

Tarybų valdžios metais Vilnius tapo stambiu respublikos ekonomikos ir kultūros centru. Pramonės gamybos apimtis pokario metais padidėjo 170 kartų, gyvenamasis fondas palyginti su 1945 metais—beveik 5 kartus. Miesto gyventojus aptarnauja 3200 gydytojų, daugiau kaip 6300 vidurinio medicinos personalo darbuotojų arba atitinkamai 6.5 ir 33 kartus daugiau, negu iki karo. Didelių laimėjimų pasiekta kultūrinėje statyboje, gerinant darbo žmonių buitines sąlygas, jų poilsį. Visi šie pasiekimai—partijos ir tarybinės vyriausybės nuolatinio rūpinimosi miestu ir jo gyventojų gerove rezultatai.

Šių metų pradžioje Lietuvos KP Centro Komitetas ir respublikos Ministrų Taryba priėmė nutarimą "Dėl priemonių kompleksinio Vilniaus statymo bei tvarkymo spartai didinti ir šių darbų kokybei gerinti."

Pirmaeilis uždavinys—1976-1980 metais pastatyti bendro 1300-1400 tūkstančių kvadratinių metrų ploto gyvenamųjų namų. Tai leis žymiai pagerinti butų sąlygas beveik 100 tūkstančių vilniečių. Nuo 1978 metų mieste bus statomi naujos serijos stambiaplokščiai namai. Jie bus ištaigingesni, gražesni, geriau išplanuoti. Be to, nuo šių metų bus pradėti statyti šešiolikaaukščiai namai. Jie suteiks miestui naujų architektūrinių akcentų. Sudarytas pagrindinių miesto statybų sąrašas 1977—1980 metams. Pagal jį numatyta statyti 96 stambius objektus. Bus užbaigtas tiltas prie Pedagoginio instituto, pradėtas statyti tiltas Gariūnuose, kuris sujungs Vilniaus—Kauno autostradą su Neries dešiniuoju krantu ir suvaidins didelį vaidmenį, sudarant šiaurės apvažiavimo magistralę. Numatyta taip pat nutiesti eilę stambių magistralių iš miesto centro į naujuosius Viršuliškių, Baltupio, Šeškinės ir kitus rajonus.

Planuojama teikti daugiau ryšių paslaugų. Siame penkmetyje bus pastatytos automatinės telefonų stotys 33 tūkstančiams numerių. Tokiu būdu ketvirtadalis miesto gyventojų turės telefonus. Bus statomos didelės prekybos bei visuomeninio maitinimo įmonės. Plati vaikų lopšelių-darželių bei vidurinių mokyklų statybos programa sudarys geras vaikų ir jaunimo auklėjimo bei mokymo sąlygas.

Naujus didelius pastatus ir laboratorijų korpusus gaus mokslo įstaigos, jų tarpe Chemijos ir cheminės technologijos, Biochemijos, Puslaidininkių fizikos, Ekonomikos ir kiti institutai. Naujos patalpos bus pastatytos Universitetui, Dailės, Pedagoginiam, Inžinieriniam statybos institutams. Susirinkime buvo pabrėžta, kad tiek daug mokslinės paskirties objektų per vieną penkemtį miestas dar nebuvo gavęs.

Sustiprės sveikatos apsaugos materialine bazė. Bus pastatyta respublikinė daugiaprofilinė tūkstančio vietų ligoninė, didelis onkologinis dispanseris, respublikinė vaikų ligoninė, 120 lovų gimdymo namai ir kt. Poliklinikų pajėgumas 1981 metais padidės dvigubai, o lovų skaičius ligoninėse—beveik 30 procentų. Bus atiduotas naudoti rekonstruojamas Akademinio dramos teatro pastatas, pastatyti Revoliucijos muziejus, Kultūros ir sporto rūmai, Lietuvos Kino studijos antroji eilė, "Mokslo" leidykla. Miestą papuoš nauji paminklai. **Elta**

Gali būti išdeportuotas

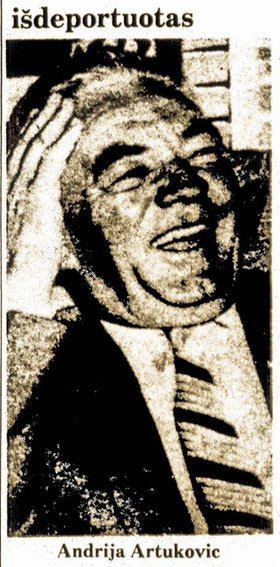

Andrija Artukovic

Jis gyvena Seal Beach, Cal. Jis 76 metų amžiaus. Jis reikalaujamas Jugoslavijoje. Jis yra buvęs ňacis ir kaltinamas iškerdimu šimtų serbų bei žydų Antrojo pasaulinio laikais. Teismo jau yra patvarkyta, kad jis turi būti sugrąžintas į Jugoslaviją, jeigu į 30 dienų nepateisins savo buvimo šioje šalyje.

Mirė pirmoji Birutės vaidmens atlikėja, Vilniaus kultūrinio darbo veteranė

Pirmoji Birutė—M. Piaseckaitė-Šlapelienė

1977 m. balandžio 4 d. Vilniuje, sulaukusi gražaus 97 metų amžiaus, mirė 1906 metų lietuvių nacionalinės operos "Birutė" pirmoji Birutės vaidmens atlikėja, ilgametė Vilniaus lietuvių kultūrinio darbo veteranė, personalinė pensininkė Marija Piaseckaitė-Šlapelienė, gimusi 1880 m. Vilniuje.

Kultūrinė veikla

M. Piaseckaitė-Šlapelienė 1900 m. baigė Vilniaus gimnaziją, išmokusi lietuvių kalbą įsijungė į lietuvių kultūrinio gyvenimo veiklą: dainavo choruose ir dalyvavo slaptuose lietuvių vakaruose.

Pirmajame viešame Vilniaus spektaklyje A. Vilkutaičio-Keturakio komedijoje "Amerika pirtyje" 1905 m. pradžioje ji vaidino Agotą, M. Sikšnio "Pilėnų kunigaikštyje"—Puikę.

Dainavo chore operetėse, Miko Petrausko operetėje "Kaminkretys ir malūninin-kas" atliko Tekliūtės, o 1906 m. lapkričio 6 d. pirmojoje lietuvių nacionalinėje operoje "Birutė"—Birutės vaidmenį.

"Birutės" operos reikšmę gražiai apibūdino M. Piaseckaitė-Šlapelienė ("Literatūra ir menas," 1956 m. Nr. 45): "Niekad neišdils iš mūsų atminties 1905 ir 1906 metai—audringų revoliucinių įvykių metai. Siautė caro šnipai ir žandarai, kurie persekiojo ir gaudė veiklų jaunimą.

Jaunas kupinas energijos bei troškimų darbuotis liaudies labui kompozitorius Mikas Petrauskas, tik ką baigęs Peterburgo konservatoriją, buvo priverstas pasitraukti į kaimą, į Raseinių apskritį. Ten ir buvo sukurta opera "Birutė." Vos užbaigęs darbą, nepaisydamas jam gresiančio arešto pavojaus, kompozitorius atvyksta į Vilnių ir pats energingai imasi vadovauti operos pastatymui. Jis per trumpą laiką randa pagrindinių vaidmenų atlikėjus, suorganizuoja chorą, orkestrą, slaptai repetuoja operą privačiuose butuose, organizuoja visuomenės paramą spektaklio pastatymui, aktyviai dalyvauja jo apipavidalinime . . . .

Opera "Birutė" anais laikais, tik ką iškovojus spaudą, buvo kažkas nuostabaus, kažkas švento. Rodos, gražesnio ir geresnio veikalo nieks ir nepagalvotų reikalauti. Ir todėl mes visi džiaugėmės ir didžiavomės, galėdami jame dalyvauti . . . ."

M. Piaseckaitės-Šlapelienės vardas įėjo į lietuvių kultūros istoriją kaip sceninio meno ir kultūros veikėjos.

1903-1904 m. vasarodama pas rašytoją—Gabrielę Petkevičiūtę-Bitę susipažino su Jonu Jablonskiu, Didžiuliais, Vincu Mickevičiu-Kapsuku, Jadvyga Juškyte, Jurgiu Smalsčiu, Julija Žemaite ir kitais pažangiaisiais veikėjais.

1904 m.-1906 m. M. Piaseckaitė-Šlapelienė dirbo "Vilniaus žinių" knygyno vedėja. Čia—ji dar daugiau susipažino su mokslininkais, rašytojais, darbininkais ir politiniais veikėjais.

1905 m. revoliucija darbo žmonių žadintoja

1905 m. Rusijos darbo žmonių revoliucija paskatino kilti į kovą už savo teises ir Lietuvos darbo žmones. Revoliucinis judėjimas sustiprėjo visur. Vilniuje susibūrė daug revoliucinio jaunimo, o ypač darbininkų ir studentų, vyko mitingai, susirinkimai, politiniai pasitarimai. Vasarą įvyko Lietuvos socialdemokratų Darbininkų Partijos suvažiavimas, kur vienos dienos posėdis buvo jos bute, nuošalioje Saracėnų gatvelėje Nr. 16. Kiti posėdžiai buvo pas Filomeną Grincevičiūtę Antakalnyje.

Vilniaus darbininkai paskelbė visuotinį streiką, vyko eisenos, caro policijos užmuštų darbininkų gėdulingos laidotuvės. Veik visuose svarbesniuose Vilniaus įvykiuose dalyvaudavo ir M. Piaseckaitė-Šlapelienė su savo sužadėtiniu, Maskvos universiteto medicinos fakulteto paskutinio kurso pažangiu studentu, saliečiu Jurgiu Šlapeliu, su kuriuo ji susituokė 1905 m. rugsėjo 4 d.

Žiauri caro valdžios reakcija

1906 m. prasidėjo žiauri reakcija. Kratos, suėmimai, ištrėmimai į katorgą ir t. t. J. Šlapelis išskubėjo Maskvon baigti medicinos mokslų.

Šlapelių bute ir knygyne žandarai padarė kratą, vertė, ieškojo revoliucinės literatūros ir studento J. Šlapelio, bet nerado. 1907 m. gegužės 19 d. Vilniuje buvo suimtas V. Mickevičius-Kapsukas.

M. Piaseckaitė-Šlapelienė apie tą taip pasakojo: "J. Šlapelis su V. Mickevičium-Kapsuku nuo Mintaujos gimnazijos laikų ne tik draugavo, bet ir bendradarbiavo. Kai jis gyveno Vilniuje, tai dažnai užeidavo į mūsų knygyną, su J. Šlapeliu nuolat tardavosi. Kai jį areštavo, tai su policijos palydovu užėjo į knygyną būk tai popieriaus ir paišelio nusipirkti. Įėjęs tyliai man pasakė: "Mes nepažįstami," paprašė ko reikia ir užmokėjęs išėjo. J. Šlapelis tuojau pranešė apie tą Lietuvos socialdemokratų Darbininkų Partijos Centro komiteto nariams."

M. Piaseckaitės-Šlapelienės knygynas

M. Piaseckaitė-Šlapelienė 1905 m. rudenį buvo atleista iš "Vilniaus žinių" knygyno darbo už revoliucinio judėjimo rėmimą.

Darbą tada gauti buvo labai sunku. Todėl ji su J. Šlapeliu ir Elena Brazaityte 1906 m. vasariao 6 d. atidarė savo knygyną Vilniuje. Šv. Jono gatvėje Nr. 13, kuris veikė iki 1946 metų.

Šis knygynas išplėtė lietuviškų ir lituanistinių leidinių prekybą, o taipgi išleido K. Donelaičio "Raštai," J. Šlapelio žodyną, D. Defo "Robinzono gyvenimas ir jo nelaimės," A. Sketerio "Iš tamsos į šviesą," S. Mečiaus "Trumpas žemės aprašymas," daug vadovėlių, kalendorių ir kitų knygų.

Knygynas aprūpindavo knygomis mokyklas, draugijas, jame būdavo ir revoliucinės literatūros.

Šio knygyno pasiųstas knygas ir katalogus skaitydavo net tolimiausių kaimų gyventojai. Tačiau pažangios lietuviškos knygos kelias iš knygyno į liaudį tada buvo labai sunkus, nes dėl pažangių idėjų, jis buvo represuojamas caro valdžios ir lenkų okupacijos laikotarpiu.

M. Piaseckaitės-Šlapelienės paskelbti spaudoje bei

M. Piaseckaitė-Šlapelienė senatvėje

papasakoti atsiminimai, apie V. Mickevičių-Kapsuką, J. Žemaitę, G. Petkevičaitę ir kitus pažangius veikėjus, jos palikti vertingų knygų, atvirukų, rankraščių ir laiškų rinkiniai, tai didelis įnašas į mūsų memuarinę literatūrą. Lietuvos darbo žmonės didžiai dėkingi veteranei M. Piaseckaitei-Šlapelienei už jos ilgametinę kultūrinę veiklą.

Tebūna Jai lengva gimtoji žemelė, kurią ji taip mylėjo.

A. Gučiūnietis

Ieško pigių darbo jėgų

Brownsville, Texas.—Įvairios pramoninės kompanijos vis daugiau ir daugiau įmonių steigia prie pat sienos su Meksika. Mat, slaptai prisivilioja meksikiečių, kurie dirba už daug žemesnį atlyginimą, negu šios šalies organizuoti darbininkai. Pav., "shrimme" apdorojimo pramonėje amerikinis darbininkas už valandą gauna $2.12 algos, o meksikietis tik 65 centus. Tai didelis skirtumas.

KRISLAI IŠ LIETUVOS

BUVUSIO KLIERIKO—ATEISTO KNYGA

L. ANTANAITIS

Į lietuvių ateistinę mintį daug reikšmingo ir svarbaus įnešė buvę kunigai, dvasinių seminarijų auklėtiniai, vienuoliai. Tie žmonės, drąsiai nutraukę ryšius su bažnyčia, su kulto tarnų luomu, ryžtingai stojo į kovą prieš religiją, už mokslo tiesą.

Tokių žmonių tarpe buvo ir Matas Mozūraitis (1912-1969), nuo pokario metų Lietuvoje pagarsėjęs ateistas. Jo atminimui ir nuopelnams pagerbti dabar Vilniuje išleista jo ateistinių raštų knyga "Kodėl aš išstojau iš kunigų seminarijos." Šia proga norisi apie jį papasakoti ir "Laisvės" skaitytojams.

Jis augo varge

M. Mozūraitis gimė Žemaitijoje, Akmenės valsčiuje, Pavirvytės kaime, dvaro kumečio šeimoje 1912 metais. Jo žodžiais "tais pačiais metais, kai nuskendo "Titanikas," kai baudėjai prie Lenos sušaudė darbininkų pasitikėjimą caru ir dievu, kai dominikonų ordino vienuolis kunigas Macoka nuo dievo motinos stebuklingo paveikslo Censtachavoje pavogė aukso vainiką ir padovanojo ji savo meilužei Helenai."

Iš vaikystės M. Mozūraitis augo varge ir religingoje aplinkoje. Per užsispyrimą, darbštumą ir gabumą baigęs Telšių gimnazijos penkias klases, 1929 m. įstojo į to meto kunigų seminariją. Aiškaus proto, giliai jaučiantis ir mąstantis jaunuolis nuoširdžiai norėjo suvokti religijos ir bažnyčios "mokymą." Bet, kaip vėliau jis rašė, visos pastangos "suderinti dievą su protu buvo bevaisės."

Jo išgyvenimai seminarijoje

Seminarijoje M. Mozūraitis susidūrė ir su socialinės neteisybės reiškiniais. Kumečio sūnus jiems buvo itin jautrus. Neatsitiktinai seminarijoje jis suėjo į konfliktą su vyskupu Justinu Staugaičiu ir mokyklos vadovybe. Klierikas M. Mozūraitis atvirai pasmerkė to vyskupo prabangų gyvenimą, turto troškimą. Jis nenulenkė paklusnios galvos prieš neteisybę, ir už savo žmogiškąjį orumą buvo nubaustas—negavo vadinamų mažųjų kunigo šventimų.

Pagaliau konfliktui stiprėjant M. Mozūraitis 1935 m. pradžioje išstojo iš Telšių kunigų seminarijos. "Paskutiniaisiais metais besimokydamas seminarijoje,—rašė jis,—aš kaltinau vyskupus, prelatus ir kunigus siauraprotyste, obskurantizmu, gobšumu, celibato laužymu ir visomis didžiosiomis nuodėmėmis." Jis sakosi tada dar nesupratęs, jog "visas religinis bažnytinis mokymas (. . .) yra pajungta išnaudotojų klasių interesams."

Todėl ir apleidęs kunigų seminariją, M. Mozūraitis dar kurį laiką ieško gyvenimo, kuris būtų "arčiau evangelijos." Kaip "stebėtojas" jis apsigyveno Plungės kapucinų vienuolyne, kol visiškai nusivylė ir ten neradęs nei teisingumo, nei artimo meilės. "Kapucinai—pasakojo jis,—pasirodė besą ne mažesni veidmainiai ir dykaduoniai, kaip ir mano pažįstami pasauliečiai kunigai."

Naujuoju keliu

Nuo 1940-1941 metų M. Mozūraitis pasuka pasauliečio mokytojo keliu. Iki pat savo mirties (1969 m.) su viena-kita pertrauka jis dirba mokytojo darbą įvairiose Žemaitijos mokyklose (Mažeikiuose, Papilėje, ilgiausiai Akmenėje). Taurus liaudies švietėjas savo pavyzdžiu, gilia erudicija, drąsia kova prieš religinius prietarus nusipelnė didelį autoritetą mokinių ir suaugusiųjų tarpe.

Į mokslinę ateistinę propagandą M. Mozūraitis aktyviai įsijungė nuo pirmųjų pokario metų. "Mažeikių tiesos" laikraštyje nuo 1946 m. pradėjo rodytis jo publicistikos straipsniai, jų tarpe antireliginiai. Tai buvo aštrios klasių kovos metai, ir rašyti į laikraštį, tuo labiau antireliginėmis temomis, reikėjo žmogiškos ir pilietinės drąsos. Ginkluotos buržuazinių nacionalistų gaujos keršijo mokytojams ir korespondentams. M. Mozūraitis buvo narsus žmogus, nebojęs nei priešų grąsinimų, nei prakeikimų, tvirtai ėjęs ateisto keliu iki pat gyvenimo pabaigos.

Visos jėgos liaudies švietimai

"Mano pasirinktas kelias, Žrašė jis,—skirtas kovai prieš idealistinę pasaulėžiūrą, siekimas tikintiesiems atverti akis mokslo tiesai, kad jie pajustų tikrojo gyvenimo pulsą, gamtos grožį, meilę viso pasaulio žmonėms, kad jie atiduotų visas jėgas mūsų planetos žemės papuošimui." Šitam kilniam tikslui V. Mozūraitis paskyrė paskaitininko ir publicisto talentą, negailėjo nei jėgų, nei sveikatos. Su ateistinėmis paskaitomis jis apvažinėjo daugelį Lietuvos vietų, įtikinamai ir populiariai skelbdamas mokslo žodį. Nemažiau jis žinomas ir kaip publicistas, daugiausia rašęs ateistinėmis temomis. Periodikoje buvo paskelbta apie 100 jo straipsnių.

Į pasirodžiusią knygą, greta ateistinės publicistikos, įdėtos taip pat ištraukos iš M. Mozūraičio studijos "Viduramžių bažnytinė inkvizicija" ir jo atsiminimų pluoštas, pavadintas "Buvusio klieriko išpažintis." "Šis leidinys,—pažymi knygos įžangos autoriai A. Martinionis ir A. Rybelis,—yra kuklus paminklas aktyviam ateistinės minties propaguotojui, principingai asmenybei, nepaprastai vertinusiai mokslo tiesos žodį."

L. Antanaitis

"LAISVEI" IŠ VOKIETIJOS

Vis dar rašau iš Vokietijos Dem. Respublikos. Tęsiu susitikimus su skaitytojais. Tuo reikalu buvau nuvažiavęs į Greifsvaldą, esantį prie Baltijos jūros. To miesto senasis (1945 metais įkurtasis) universitetas jau 10 metų draugauja su Vilniaus universitetu, tad buvo įdomu ten pabuvoti. Susitikau su universiteto vadovybe bei jo rektoriu prof. **V. Imigu**. Apžiūrėjau tą įdomų miestą, žymiai išaugusį pokario laikais, buvau botanikos sode, kurio oranžerejose sutelkta daug vešlių tropinių augalų. Malonų susitikimą turėjau su universitete studijuojančiais lietuviais, o taip pat iš Vilniaus atvykusiais mūsų studentais krepšininkais, kurių kiekvienas beveik 2 metrų aukščio.

Grįžęs į Berlyną, vakar turėjau progos pabuvoti Vakarų Berlyne, sudarančiame atskirą valstybinį-administracinį vienetą, į kurį nuolat pretenduoja Vakarų Vokietijos valdžia. Hitlerinės Vokietijos sutriuškinimo išdavoje į dvi dalis padalintasis Berlynas tapo savotišku politiniu paradoksu Europoje ir dažnai sudaro kivirčų ir įtempimų priežastį. Apsaugai prieš nuolatines provokacijas ir spekuliaciją bei ekonominį spaudimą, Vokietijos Demokratinės Respublikos vyriausybe nustatė tvirtai apsaugomą rubežių tarp demokratinio Berlyno ir Vakarų Berlyno. Tad perėjimas galimas tik per tam tikrus kontrolės punktus.

Drauge su keliais Berlyno lietuviais peržengiau sieną Fridricho gatvėje, kuri tęsiasi abiejose Berlyno dalyse. Iš iškabų matai, kad patenki į privataus biznio pasaulį. Tiesa, ir demokratiniame Berlyne dar pasitaiko privačių krautuvių ir restoranų, bet jie sudaro retą išimtį valstybinių bei kooperatinių visumoje. Esu ankstesnėse keliones buvęs Vakarų Berlyne, tad jis jau pažįstamas. Kai pirmą kartą prieš 20 metų lankiausi, skirtumas buvo žymiai didesnis, nes sąjunginė okupacinė valdžia stengėsi Vakarų Berlyną greitai paversti blizgančia imperialistinio Vakarų pasaulio vitrina. Tuo tarpu dabar to skirtumo nedaug, nes ir demokratinėje Berlyno pusėje išaugo puikūs namai, daug prekių, o maisto prekės pigesnės. Daugelis iš Vakarų Berlyno ateina nusipirkti maisto ir pavalgyti demokratinėje dalyje.

Kadangi buvome drauge su dailininku **R. Gibavičiumi**, atvykusiu savo parodos proga, mus ypač domino muziejai ir parodos. Buvome Nacionalinėje galerijoje, kur gausu senosios ir moderniškos kūrybos paveikslų ir skulptūrų, apžiūrojome senojo Egipto meno muziejų, kurio centre karalienės **Nefertitės**, gyvenusios prieš 3300 metų, nuostabi skulptūra. Aplankėme ir senuosius Reichstago rūmus, viršum kurių 1945 m. iškeltoji tarybinė raudonoji vėliava simbolizavo hitlerinio reicho sutriuškinimą ir antrojo pasaulinio karo Europoje užbaigą. Dabar tuose rūmuose veikia kai kurios įstaigos, o didelė dalis skirta paskutinių dviejų Vokietijos istorijos šimtmečių parodai. Pabūvojome ir nedideliame memoriale, kuriame primenama apie vokiečių buržuazijos ir karinių sluoksnių bandymą gelbėti Vokietiją iš katastrofos atentatų prieš **Hitlerį** 1944 m. liepos 20 d., po kurio nepasisekimo buvo sušaudyta eilė generolų, pulkininkų ir kitų samokslininkų.

Negalėjo nepulti į akis ir imperialistinio pasaulio dėmės. Matėme pagyvenusius žmones, prašančius išmaldos, dailininką, uždarbiaujantį piešiniais ant šaligatvio, jau dienos metu klijentus medžiojančių prostitučių, kurių vakarais esą ištisi būriai, nes Vakarų Berlyne jų vien registruotų yra daugiau keturių tūkstančių. Labai brangūs esą butai, nes vienas pažįstamas už vieną kambarį centre moka 450 markių. Demokratiniame Berlyno centre už 4 kambarių butą moka tik 100 markių.

Žymėtina, kad Vakarų Berlyne daug darbininkų iš įvairių šalių, ypač iš Turkijos. Tad kai kurias šio miesto dalis vadina "Angoros priemiesčiais."

Dar būsiu čia apie savaitę, o paskui grįžtu į Vilnių.

Siunčiu labas dienas Jums visiems ir geriausius linkėjimus.

Justas Paleckis

Berlynas, 1977.IV.24.

Washingtonas.—Senato Užsienio reikalų komitetas nutarė sušvelninti embargo prieš socialistinę Kubą. Jau būsią leidžiama Kubai pirkti vaistus ir maistą Jungtinių Valstijų markete.

RIMGAUDAS GRAIBUS

Ant tėviškės delno

Tai buvo seniai. Prieš tūkstančius metų,
Kai buvom geri, kai ant rankų nešiojom
Pavasario džiaugsmą, rudenio meilę,
Kai akmeninį kirvuką turėjom.

Tau ašara krenta... Buvo taip gera,
Nebuvo lėktuvų, karų, obeliskų.
O buvo tik vinkšnos — lakštingalų auklės
Ir bitė ant pirmojo žiedo.

Girdėjom, kaip lietūs kalbino žolę
Gegužio kerais patikėti,
Ir matėm, kaip taškėsi upėje laumės
Ant rankų pavasario plaukus padžiovę.

Nebuvo liepsnojančio skausmo Miliūnuos,
O šildė mus ugnys purienų.
Ir buvome dviese ant tėviškės delno
Tarytumei akmenys tylūs —

Juokingo kirpimo juokingai atrodom
Dabar. Po tiek tūkstančių metų.
Pirmieji laiškai tartum sauja čiobrelių —
Klėtyje džiūsta už balkio — — —

— — —

Ne dėl manęs tos žvaigždės
Vidurnakty sužibę.
O dėl manęs ši žemė
Su želmenim rugių.

Ne dėl manęs nuėjo
Ruduo į baltą pusnį.
O dėl manęs ištryško
Šaltinis prie akmens.

Ne dėl manęs kalnynai
Užstojo saulei taką.
O dėl manęs kareivis
Užgeso nuo žaizdų.

"LAISVEI" IŠ KAPSUKO

Kapsuko pedagoginėje mokykloje

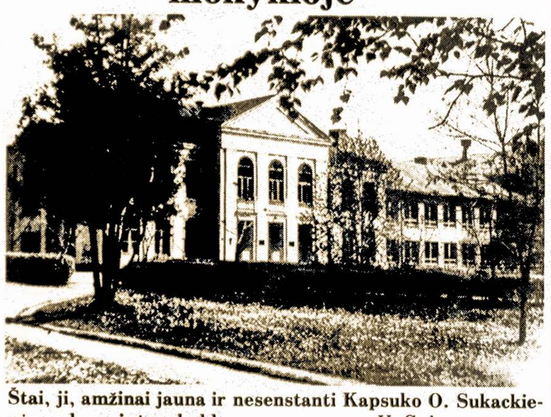

Štai, ji, amžinai jauna ir nesenstanti Kapsuko O. Sukackienės pedagoginė mokykla. V. Gulmano nuotr.

Kapsuko Onos Sukackienės pedagoginė mokykla yra seniausia šio profilio mokykla respublikoje, jai šiuo metu yra 58 metai amžiaus. Kadangi Jungtinėse Valstybėse gyvena kai kurie buvę šios mokyklos pedagogai ir auklėtiniai, noriu trumpai pasidalinti įspūdžiais iš šios pradinukų pedagogų kalvės, kurioje dirbu jau virš dvidešimties metų.

Pedagoginės mokyklos, tos buvusios mokytojų seminarijos, dabar jau nebeatpažinsit. Pats faktas, kad joje šiuo metu mokosi arti 600 moksleivių, daug ką pasako. Dėstytojų armija taip pat nemaža, su 25 muzikantais susidaro gražus 85 žmonių būrys. Susidomėjimas mokykla visą laiką didėja. Kadangi mokykla randasi mūsų literatūrinės kalbos centre, ji yra padaryta atramine, pavyzdine, jai statomi nemaži reikalavimai.

Aišku, visos mokslo eigos, tradicijų net trumpai neatpasakosi, todėl pasitenkinsiu tik viena kita, būtent, apie 1 balandžio arba "apriliaus" šventimą, ištisinę praktiką ir atvirų durų savaitę.

Balandžio pirmoji arba "prima aprilis" yra sena šventė. Moksleiviai visaip išmargina duris, klases išsidekoruoja, sugalvoja įdomių pokštų, klausimų ir panašiai. Pavyzdžiui, "Kodėl karvė brenda į vandenį tik iki kelių? "Kodėl gandras baloje stovi vieną kojà iškėlęs" ir pan. Tokie dalykai skatina moksleivius prie sveiko jumoro, išradingumo, orientacijos ir pan. Šiemet labai šauniai pasirodė Ia kursas "nušluostęs nosį" net stažą toje srityje turintiems kursams.

Didelė šventė yra ištisinė pedagoginė praktika. Moksleiviai, pasiekę ketvirtą kursą ir tinkamai atestuoti, išeina į ištisinę pedagoginę praktiką penkiom savaitėm. Jie dirba savarankiškai visus mokytojo darbus.

Palydos būna labai gražios ir prasmingos. Į salę susirenka tretieji ir ketvirtieji kursai. Išeinantiems į praktiką "mokyklinukams" įteikiama knyga o "darželinukams"—lėlė, tas amžinas vaikų žaislas. Seka kalbos tiek iš direkcijos pusės, tiek iš trečiakursių, su pasižadėjimais sėkmingai dirbti ir neapvilti.

Pirmieji savarankiški žingsniai būna sunkūs, bet čia jiems pagalbos ranką ištiesia senieji pedagogai ir mes, dėstytojai, kurie lankome jų užsiemimus ir stebime, kaip sekasi "provuotis" su vaikais. Dalis praktikos atliekama miesto o kita dalis kaimo mokyklose, kur darbo sąlygos yra skirtingos, nes reikalinga iš karto dirbti su dviem trim klasių komplektais. Na, bet mūsiškiai susitvarkydavo neblogai.

Labai svarbi priemonė yra atvirų durų diena, faktiškai savaitė. Jos metu atostogaujantys vidurinių mokyklų moksleiviai lankosi patinkamose spec. vidurinėse mokyklose, į kurias nori stoti. Jie gali pabuvoti kabinetuose, pamokosi, pažiūrėti kaip koncertuoja saviveiklos kolektyvai, gauti reikiamų žinių, informacijų. Siemetinė atvirų durų savaitė truko nuo kovo 24 iki 30 dienos. Apsilankė virš trijų šimtų moksleivių iš įvairiausių Lietuvos kampų. Daugiausiai buvo iš mūsų rajono ir miesto, po to sekė Lazdijai, Prienai, Alytus, Vilkaviškis ir t. t. Kaip rodė registracijos lapai, beveik visiems čia labai patiko ir labai didelė dalis čia žada stoti. Tai jau gerai, nes bus galima daryti geresnę ir griežtesnę atranką, kad būsimieji pedagogai būtų ne šiaip sau pašaliečiai, bet tikrai pasišventę šiam darbui, kuris yra sunkus ir atsakingas.

V. Gulmanas

Iš atvirų durų savaitės.

Eilėraštę skaito IVb Kurso moksl. Mališkaitė D.

V. Gulmano nuotr.

Iš atvirų durų savaitės.

Kapsuko pedag. m-los merginų chordeoniečių ansamblis. Vad. dėst. Uzėla A. **V. Gulmano nuotr.**

ŽINIOS IŠ TARYBŲ LIETUVOS

PAMINKLAS KARIAMS IŠVADUOTOJAMS

Šiauliai, geg. 5 d.—Šiandien pergalės šventės išvakarėse, čia iškilmingai atidengtas monumentas Tarybinės armijos kariams, Didžiojo tėvynės karo metais vadavusiems miestą ir apylinkę iš hitlerinės okupacijos. Monumentas—trijų karių skulptūra iškilo rytiniame Šiaulių pakraštyje, prie Salduvės piliakalnio. Paminklą kariams vaduotojams sukūrė skulptorius Kęstutis Patamsis, architektė—Gražina Pajarskaitė. Vario plastikos darbus atliko Armenijos sostinės Jerevano meistrai.

Į iškilmes suplaukė tūkstančiai šiauliečių, atvyko delegacijos iš kitų Lietuvos miestų ir rajonų, svečiai iš Maskvos, brolių respublikų. Iškilmėse dalyvavo Lietuvos Komunistų Partijos ir vyriausybės vadovai, Didžiojo tėvynės karo, partizaninio judėjimo veteranai, Šiaulių vaduotojai.

Įvykusiame mitinge kalbą pasakė Lietuvos CK pirmasis sekretorius Petras Griškevičius.

— Hitlerininkų sutriuškinimas prie Šiaulių, pasakė draugas Griškevičius, turėjo didelę reikšmę galutiniam visų tarybinio pabaltijo respublikų išvadavimui.

Kautynėse dėl Šiaulių kartu su kitais junginiais dalyvavo ir 16-oji lietuviškoji šaulių divizija, kuriai vadovavo generolas Vladas Karvelis. Tai buvo jos pirmosios kautynės gimtosios Tarybų Lietuvos žemėje. Didžiulių aukų pareikalavo kova dėl Šiaulių. Broliškose karių kapuose miesto palaidota daugiau kaip 2,500 įvairių tautybių karių.

Griuvesiais buvo pavertę hitleriniai fašistai Šiaulius. Visų Tarybinių respublikų remiami, šiauliečiai gana greitai sugebėjo atstatyti savo miestą, prikelti jį pilnkraujam gyvenimui. Jei išvadavus miestą jame buvo tik 26 tūkstančiai gyventojų, tai dabar jų skaičius viršija 115 tūkstančių!

Apie šiauliečių laimėjimus visose gyvenimo srityse, jų užmojus garbingai sutikti Didžiojo spalio šešiašdešimtmetį papasakojo partijos miesto komiteto pirmasis sekretorius Jonas Lukauskas. Prisiminimais apie tai, kaip vyko Šiaulių vadavimas, pasidalijo dimisijos generolas Jonas Macijauskas, Dimisijos generolas majoras Nikalojus Chlebnikovas, iškilmių dalyviai, išreikšdami meilę ir padėką kariams išvaduotojams, padėjo prie monumento pavasarinių gėlių puokštes.

V. Petkevičienė

STIPRINIMA KOVA PRIEŠ ALKOHOLIZMĄ

Vilnius.—Įvyko Kovos su girtavimu komisijos prie Lietuvos TSR Ministru Tarybos posėdis. Jame apsvarstyta antialkoholinė veikla respublikoje 1976 metais ir priemonės jai pagerinti.

Komisija pareikalavo iš ministerijų, žinybų, vietinių Tarybų vykdomųjų komitetų, profsąjungų, komjaunimo ir kitų visuomeninių organizacijų vadovų imtis papildomų neatidėliotinų ir ryžtingų priemonių kovoje su girtavimu ir alkoholizmu, šalinti priežastis ir sąlygas, gimdančias šiuos negatyvius reiškinius. Kovos su girtavimu ir alkoholizmu klausimus būtina spręsti kompleksiškai, glaudžiai siejant juos su propagandinio auklėjamojo, profilaktinio, gamybinio bei kitais darbo klausimais. Šiuos klausimus reikia sistemingai nagrinėti ministerijų, žinybų kolegijų ir vykdomųjų komitetu posėdžiuose, gamybiniuose pasitarimuose, darbo žmonių susirinkimuose bei kituose forumuose.

A. BIELIAUSKAS—LAUREATAS

Kaunas, bal. 27.—Į tradicinę literatūros šventę kiekvieną pavasarį renkasi P. Ziberto Šilko kombinato dirbantieji. Dalyvaujant šimtams knygos bičiulių, iškilmingai įteikiama ištikimo partijos sūnaus, revoliucinio judėjimo dalyvio Prano Ziberto literatūrinė premija už geriausią metų kūrinį darbininkiška tematika.

Šiandien tekstilininkai su gėlių puokštėmis sutiko į gamyklą atvykusius Vilniaus ir Kauno rašytojus. Kombinato klubo salėje įvyko didelis literatūrinis vakaras.

Literatūrinę premiją laimėjo rašytojas A. Bieliauskas už romaną "**Ji mylėjo Paulį.**"

Už aukštąjo kūrybinio darbo įvertinimą laureatas širdingai padėkojo.

VENGRŲ DIENRAŠTIS APIE LIETUVĄ

Vengrijos Liaudies Respublikos Haidu Biharo srities dienraštis "Naplo" balandžio pabaigoje ištisą puslapį paskyrė mūsų respublikos gyvenimui. "Viena iš penkiolikos—Tarybų Lietuva"—taip pavadintas Debrecene leidžiamame dienraštyje atspausdintas medžiagų rinkinys.

Laikraštyje rašoma, kokie esminiai pakitimai Tarybų valdžios metais įvyko Lietuvos žemėje, kokiais laimėjimais pramonės, žemės ūkio, kultūros ir mokslo srityse respublikos darbo žmonės ruošiasi sutikti Didžiojo Spalio 60-metį. Nemaža vietos dienraštyje skiriama Klaipėdai. Srities centras Debrecenas jau kuris laikas palaiko glaudžius ir dalykiškus draugystės bei bendradarbiavimo ryšius su Tarybų Lietuvos uostamiesčiu.

PROFESORIAI SU PASKAITOMIS KUPIŠKYJE

Kupiškis. Rajone surengtos Vilniaus Valstybinio V. Kapsuko universiteto mokslo dienos. Darbininkai, kolūkiečiai, inteligentija, moksleiviai klausėsi prof. V. Germano, prof. A. Bartusevičienės, doc. A. Jablonskio ir kitų universiteto dėstytojų paskaitų.

ŠIEMET LIETUVOJE GAUSU SVEČIŲ

Balandžio mėnesį Tarybų Lietuvoje lankėsi šie nepaprasti svečiai iš įvairių užsienių:

Iš Vengrijos Liaudies Respublikos lankėsi statybininkų grupė. Jie susipažino su Vilniaus, Kauno, Klaipėdos statybomis, lankesi sostinės Namų statybos kombinate, pas projektuotojus. Juos ypač domino stambiaplokščių namų statyba, nes vengrai perka Tarybų Sąjungoje technologinius įrengimus namų statybos kombinatams.

* * *

Keturias dienas respublikoje viešėjo Marksizmo-leninizmo instituto prie Čekoslovakijos KP CK direktoriaus pavaduotojas profesorius M. Matoušas. Svečias susipažino su Tarybų Lietuvos gyvenimu, skaitė paskaitas Čekoslovakijos Komunistų partijos istorijos, tautų draugystės, ideologinės kovos su imperializmu klausimais.

* * *

Lankėsi Austrijos-Tarybų Sąjungos Draugijos delegacija.

Svečiai susipažino su Vilniumi, Kaunu, lankėsi ligoninėse, mokyklose, vaikų darželiuose, susitiko su Vilniaus miesto Vykdomojo komiteto, Lietuvos Draugystės ir kultūrinių ryšių su užsienio šalimis draugijos vadovaujančiais darbuotojais.

* * *

Lankėsi delegacija iš tolimojo Irako. Svečius priėmė Partijos Centro Komiteto sekretorius L. Šepetys. Jis supažindino irakiečius su laimėjimais, kurių pasiekė Tarybų Lietuva brolių tarybinių respublikų šeimoje, papasakojo apie jos ekonomikos ir kultūros vystymą dešimtajame penkmetyje, apie išsiplėtusi socialistinį lenktyniavimą dėl deramo Didžiojo Spalio jubiliejaus sutikimo.

SVEČIAI IŠ AFRIKOS LIETUVOJE!

Vilnius, V. 7 (ELTA). Šiandien po keturių dienų viešnagės respublikoje išvyko dvylikos Afrikos šalių profsąjungų veikėjai.

Svečiai susipažino su Vilniumi, Kaunu, Druskininkais, pabuvojo pramonės įmonėse ir kolūkiuose.

Afrikos profsąjungų atstovai buvo priimti Respublikinėje Profsąjungų Taryboje. Tarybos pirmininkas A. Ferensas papasakojo jiems apie respublikos pasiekimus Tarybų valdžios metais, profsąjungų veiklą organizuojant socialistinį lenktyniavimą, gerinant darbo apsaugą, dirbančiųjų buities sąlygas, poilsį.

Prieš išvykdamas Angolos Nacionalinio darbo žmonių susivienijimo Luandos provincijos sekretorius Pedras Domingusas Žoakimas da Kosta Eltos korespondentui pasakė:

— Pažintis su Tarybų Lietuva buvo ne tik įdomi, bet ir naudinga. Mūsų šalis žengia pirmuosius socializmo žingsnius, ir Tarybų Sąjungos patyrimas labai padeda kuriant naują gyvenimą. Man didelį įspūdį paliko gyvenamųjų kvartalų statyba, įmonių profilaktoriumų veikla, Druskininkų gydyklos. Angoloje dabar kuriami pirmieji kooperatyvai kaime, todėl buvo įdomu susipažinti su kolūkių struktūra.

LIETUVIAI MUZIKAI SKOTIJOJE

Tarptautiniame smuiko festivalyje Glazgow mieste (Škotija) Tarybų šaliai atstovavo Lietuvos TSR liaudies artistas, profesorius E. Paulauskas. Festivalio metu (renginyje dalyvavo 29 šalių muzikai) vyko jaunųjų smuikininkų konkursas, meistriškumo klasės užsiėmimai, seminaras ir smuiko meistrų darbų paroda. Profesorius E. Paulauskas skaitė paskaitas, vedė pamokas meistriškumo klasėje. Tarybinė jaunųjų smuikininkų ruošimo metodika susilaukė didelio festivalio dalyvių dėmesio.

LIETUVOS PARODŲ SALĖSE

Vilnius.—Vilniaus parodų rūmuose 70 Lietuvos tapytojų ir grafikų eksponuoja apie 150 mūsų krašto pezažo darbų.

Kaunas.—Kauno Meno darbuotojų namuose atidaryta miesto jaunųjų dailininkų taikomosios dekoratyvinės dailės kūrinių paroda. 35 autoriai pateikia virš 150 eksponatų. Tai gražus pavasarinis žiedas miesto kultūriniame gyvenime.

Panevėžys.—"Vainikas Spaliui"—taip pavadinta Panevėžio dailininkų kūrybos paroda veikia miesto Parodų rūmuose. Dvidešimt penki autoriai eksponuoja čia daugiau kaip 120 tapybos, akvarelės, taikomosios dekoratyvinės dailės darbų. Gimtojo miesto vaizdus,

Lentvarys.—Čia Kilimų fabriko dailininkai surengė savo darbų parodą. Pas juos viešėjo respublikos Dailininkų sąjungos valdybos pirmininkas, TSRS liaudies dailininkas, akademikas J. Kuzminskis, valdybos sekretorius P. Gudynas, profesorius J. Balčikonis, Dailės fondo direktorius A. Laucius, dailininkai Z. Kreivytė, D. Gobytė, V. Daujotas. Surengto pokalbio metu pasidalyta mintimis apie kūrybinius darbus, svečiams pademonstruotos mėgėjiškos lentvariečių kino juostos.

Ignalina.—Čia jaunųjų dailininkų iniciatyva surengta dailės paroda. Su ignaliniečiais susitiko dailininkas Kazys Morkūnas.

Dusetos.—K. Būgos vidurinėje mokykloje veikia sustiprintos piešimo moksleivių grupės. Jų surengtą piešinių parodą aplankė grupė vilniečių dailininkų, kurie aptarė jų darbus, papasakojo apie savo kūrybą.

Maskvoje įvyko lietuvių poezijos vakarai, skirti Didžiojo Spalio 60-mečiui. Šalies sostinės visuomenei savo kūrybą skaitė poetai A. Baltakis, J. Macevičius, Just. Marcinkevičius, A. Mikuta, V. Reimeris, J. Vaičiūnaitė. Susitikimuose taip pat dalyvavo Lietuvos TSR Rašytojų sąjungos valdybos sekretorius P. Bražėnas.

N. Kočnevo nuotraukoje: vaizdas vakaro, vykusio Maskvos Centriniuose literatų namuose. Pirmininkauja poetas Levas Ozerovas.

Poeto A. Vištelio portretas

Išliko vos du "Aušros" laikų poeto A. Vištelio portretai: viename jis—jaunas, tamsiaplaukis, su ilga vešlia barzda ("Mažoji lietuviška tarybinė enciklopedija." T. 3), kitame—senas, suvargęs žmogus (žr. nuotrauka).

Sunkus buvo poeto gyvenimas. A. Vištelis dalyvavo 1863 m. sukilime, emigravo į Paryžių, vėliau į Italiją, kovojo Dž. Garibaldžio armijoje. Suluošintas, netekęs sveikatos, jis gyveno Orlinece, netoli Poznanės, vėliau likimas jį nubloškė į Buenos Aires, kur 1912 m. jis ir mirė. Argentinoje daryta ir ši jo nuotrauka.

Gyvendamas Argentinoje, A. Vištelis palaikė ryšius su JAV lietuviais. Laiškuose "Vienybei lietuvninkų" A. Vištelis rašė apie lietuvių kalbą, apie Lietuvos istoriją. Jis skaitė laikraščius, domėjosi politika. 1901 m. balandžio 10 d. laiške "Vienybės lietuvninkų" leidėjui J. Paukščiui jis dėkoja už atsiųstus laikraščius, knygų katalogą ir du dolerius. Rašo, kad kataloge pažymėjęs 18 knygelių, kurias norėtų gauti.

Čia spausdinama nuotrauką taip pat buvo nusiųstas "Vienybės lietuvninkų" leidėjui J. Paukščiui. Kitoje jos pusėje poeto ranka įrašyta data: "Vasario 25, 1904 m." ir tekstas: "Garbawojamui J.K. Paukształ ir draugams prieg "Wienybes Lietuvnikų" Plymuth'e, Pa. ant žanklo dekingystes už meilinga atminti szį prastą szaszalį sawo pavlada A. J. Wisztalius arba Wisztelewskis Lietuwis." Po šia dedikacija autorius dar pridėjo posmą savo eilėraščio "Da Lietuva ne pražuvo" su priedainiu.

Šią nuotrauką, 1928 m. patekusią į Lietuvą, išsaugojo Jūžintų miestelio (Rokiškio raj.) gyventoja I. Pakėnienė. Tai iš tiesų paskutinis poeto šešėlis, pasiekęs gimtinę.

Dalia Gargasaitė

Raukšlės

Skausmingos raukšlės išvagojo
Prakilnią, aukštą kaktą,
Tačiau širdis tebeliepsnoja,
Neliauja veržliai plakti.

Nors laužė, daužė skaudūs smūgiai,
Grimasom veidą žeidė,
Bet šypsena, linksma, viliūgė,
Slapčia ant lūpų žaidė.

Nors kiekviena raukšlė vingiuota
Lyg panaši į randą,
Bet žvilgsnio, tyro, žiburiuoto,
Neniaukia ji, netemdo.

Lyg biografija žodinga—
Tos veido raukšlės gilios
Žygius byloja iškalbingai,
Be šauksmo, ramios, tylios . . .

Laimingas tas, kas vijo, ginė
Raukšles piktumo kerštо!
Kas jas kaskart skausme mėgino
Nuskaidrint meile karšta!

J. Subačius

"LAISVĖS" REIKALAIS KANADIEČIAMS

Kaip žinote, "Liaudies Balso" visus skaitytojus perėmėme "Laisvėje," už kuriuos "Liaudies Balso" administracija užmokėjo prenumeratas iki pabaigos praeitų metų.

Kanados skaitytojams pradžioje šių metų išsiuntinėjome paraginimus [tiems, kurie nebuvo atsinaujinę prenumeratų], bet su skaitytojais Lietuvoje taip negalėjome padaryti, nes neturime adresų tų geradarių, kurie užprenumeravo laikraštį skaitytojams Lietuvoje.

Mūsų prašymas tiems, kurie esate užprenumeravę laikraštį į Lietuvą, tuojau [iki pabaigos šio mėnesio] atnaujinti prenumeratą bei pranešti mums, kad atnaujinsite. Kitaip, pagal pašto išstatymus, mes busime priversti sulaikyti laikraščio siuntinėjimą. Laikraščio prenumerata į Lietuvą $12.

* * *

Kitas svarbus reikals, kuris mums priduoda daug nesmagumų ir sueikvoja daug brangaus laiko, tai siuntimas mums kanadiškos valiutų mokesčio—ar tai būtų jūsų bankos čekiai, "money orders" bei kanadiški pinigai. Mes turime nešti pinigus į banką atskirai nuo mūsų ir laukti iki jūsų čekiai pereina per jūsų banką, kas užima kelias savaites, ir dar visuomet primokėti.

Paštas reikalauja [antros klasės teisės], kad mūsų prenumeratos būtų tokios kaip skelbiame, o kai mes gauname užmokestį ir išeina JAV pinigais mažiau, tai mes turime prenumeratą pakeisti mažesniam laikui. Taigi, būkite toki geri ir, išpirkdami čekius, pirkite taip, kad gautume JAV valiuta.

ADMINISTRACIJA

MONTREAL, QUEBEC

Verdunietis Antanas Sadauskas porą kartų aplankęs Lietuvą, praeitą žiemą buvo nutraukęs į Floridą. Sužinoję draugai ir bičiuliai, suėjo Antaną išlydėti ir palinkėti laimingos kelionės. Gražiai padainavome ir pasilinksminome.

Kai Antanas su sūnum sugrįžo, tai ir vėl būrys suėjome pas P. Bindzaitį išgirsti, kaip jam patiko Florida. Mūsų draugutis visuomet moka pateikti gražių anekdotų. Šį kartą, sako, buvau nuėjęs į dipukų klubą. Tą dieną buvo rinkimas pinigų "išvadavimui" mūsų Lietuvos." Neiškentęs, patariau sudėti gerai pinigų, tai gal sakau, ir atpirksitė, jei ne visą Lietuvą, tai nors savo dvariukus, kuriuos palikote bėgdami iš Lietuvos." Antanas sako: Juokinga klausytis jų kalbų.

Antanas yra susipratęs, kultūringas žmogus. Jis priklauso prie Lietuvių Literatūros Draugijos, skaito pažangią spaudą; visur dalyvauja, tai ir gerų draugų turi. Vieną kartą, atsimenu, Rojus Mizara rašė "Laisvėje," kad gerų draugų už pinigus negalima nusipirkti, juos reikia įsigyti.

Antanas Sadauskas turi išauginęs gerus vaikus—sūnų Joną ir dukrą Salomėją, ir anūkus. Jis iš širdies dėkoja tiems, kurie atėjo jį išleisti ir pasitikti. Dėkoja Monikai, Marytei ir Evaltui už dovanas. **P. B. Grandma**

PRIEŠVESTUVINIS BALIUS

Gegužės 1 d. buvo surengtas artimų giminių ir draugių gražus balius Lindai **Mališauskaitei** šv. Kazimero parapijos salėje. Viešnių prisirinko daug. Jos buvo skaniai pavaišintos, o būsima jaunoji gausiai apdovanota.

Geros laimės.

GIMTADIENIS

Balandžio 30 d. buvo pagerbtas **Jonas Petrulis** jo 60 m. proga. Sūnus su žmona sukvietė daug svečių iš Toronto, J. A. V. ir visų tarpe dalyvavo iš T. Lietuvos dr. **Arimantas Dumčius**. Visi labai linksmai laiką praleidome, o **Jonas** gavo daug linkėjimų ir dovanų.

Linkiu Jonui dar daug ilgų ir laimingų metų sulaukti.

SERGA

Jau bus ilgas laikas, kai negaluoja **A. Morkevičius**, lanko gydytojus ir ligoninę.

Linkiu greit pasveikti.

MIRĖ

Balandžio 27 d. mirė **Ladas Giriūnas**, 78 m. Paliko nuliūdime žmoną, du sūnus, sesutę ir brolį T. Lietuvoje. Atvykęs į Kanada po antro karo.

Balandžio 30 d. staigiai mirė **Povilas Kaulakis**, 74 m. Paliko nuliūdime žmoną, podukrą su šeima, kuri buvo atvykusi į laidotuves iš J. A. V., ir sesutę T. Lietuvoje.

Kilęs iš Sadagių Kaimo, Subačiaus valsčiaus, Panevėžio apskričio. Į Kanadą atvyko 1928 m.

Artimiausiems gili užuojauta, o velioniams lai būna lengva Kanados žemelė. **J-na**

Naujų vaistų gaminimas Lietuvoje

Kauno chemijos farmacijos fabriko "Sanitas" eksperimentinės laboratorijos specialistai, bendradarbiaudami su Sąjunginio farmacijos, Charkovo Chemijos farmacijos mokslinio tyrimo institutais, Latvijos TSR Mokslų akademijos Organinės sintezės ir Kauno Medicinos instituto mokslininkais, kuria naujų preparatų gamybos technologijas. Pastaruoju metu, mokslininkams padedant, pradėta gaminti 25 nauji preparatai. Jų tarpe hidrokortizonas, eufilinas, pentagastrinas.

ELTOS nuotraukoje fabriko bendradarbės tikrina naujuosius vaistus.

ĮVAIRIOS ŽINIOS

DĖL JO AŠTRŪS GINČAI

Peter Jay

Londonas. — Anglijoje prieš darbiečių valdžią kilo smarkūs ginčai dėl paskyrimo Mr. Peter Jay ambasadoriumi į Washingtoną. Mat, šis dar jaunas vyras yra Anglijos premjero žentas. Darbiečių oponentai sako, kad Jay neturi ambasadoriškų kvalifikacijų, kad jam patikima labai atsakominga vieta tik dėl to, kad jis yra premjero Callaghano žentas.

AMERIKOS UNIJISTŲ DELEGACIJA T. SĄJUNGOJ

Šiomis dienomis sugrįžo iš Tarybų Sąjungos Jungtinės elektrikierių, radijo ir mašinų pramonės darbininkų unijos delegacija iš vienuolikos narių. Ji ten aplankė net Sibirijos miestus Ust Ulin, Irkutską ir kitus. Visur buvus draugiškai, šiltai priimta. Plačiai susipažinusi su Tarybų Sąjungos darbo unijų veikla.

Tuo tarpu, kaip žinia, šios šalies valdžia neįleidžia tarybinių unijų delegacijų su vizitu.

LAUKIAMA KONGRESE STIPRIOS OPOZICIJOS

Washingtonas.—Prezidento Carterio administracija įteikė Kongresui pasiūlymą, kad jis leistų rasistų režimui Rodezijoje suteikti ekonominės pagalbos už visą 100 milijonų dolerių. Dabar šį pasiūlymą svarsto Senato užsienio reikalais komitetas. Jau pasisakė prieš pasiūlymą senatoriai Clifford Case iš New Jersey ir Jacob Javitz iš New Yorko. Ypač Kongreso Atstovų rūmuose laukiama tvirtos opozicijos.

Paryžius.—Prancūzijos valdžia sako, kad Prancuzijos mokslininkai išradę naują būdą gaminti branduolinį kurą. Tą būdą esą negalima pavartoti gaminimui branduolinių ginklų.

SIAUBINGAS PAVYZDYS

Akron, Ohio.—Ką reiškia šiandien šioje šalyje nedarbo siautėjimas, pavyzdį turime šiame mieste. Gegužės 12 dieną pasklydo gandai, kad gumos B. F. Goodrich kompanija rytoj priims 25 darbininkus. Jau iš vakaro kai kurie bedarbiai pradėjo rinktis prie įmonės. Per visą naktį jie gulėjo prie įmonės vartų. Rytojaus rytą, vos pradėjus aušti, bedarbiai jau šimtais traukė prie fabriko. Kai pagaliau fabriko raštinė atsidarė, prie jos jau buvo susirinkę 1,216 bedarbių.

O darbą gavo, o laimingi buvo tiktai 25 iš jų!

TOKIA JO PRANAŠYSTĖ

Abidjan, Ivory Coast.—Čia trumpam laikui lankėsi JAV Jungtinėse Tautose ambasadorius Andrew Young. Jis pasakė, kad nereikią būkštauti dėl Etiopijos pakrypimo nuo Jungtinių Valstijų linkui Tarybų Sąjungos. Etiopija duosianti Tarybų Sąjungai "daugiau bėdos, negu gero."

DIDELIS PASIPIKTINIMAS IZRAELIO ARMIJOS TERORU

Gegužės trečią dieną Izraelio armija užpuolė vakarinėje Jordano upės pusėje okupuotame rajone arabų Qabatiya kaimo gyventojų demonstraciją ir du arabus užmušė, o keturis sužeidė. Dabar šio kaimo 12,000 žmonių giliausiai susijaudinę ir okupantais pasipiktinę. Numatoma ir daugiau susikirtimų.

Mamplona, Ispanija. — Čia geg. 13 dieną policija nušovė baskiečių organizuotų darbininkų vadą. Nušautas 28 metų amžiaus Juan Erice. Susikirtimas su policija įvyko laike darbininkų demonstracijos.

SVEIKINA NET IR JO OPONENTAI

Bonn.—Vakarų Vokietijos (Federatyvinės Vokiečių Respublikos premjerą socialdemokratą Helmut Schmidt už jo vaidmenį neseniai įvykusioje NATO kraštų viršūnių konferencijoje, giria ir sveikina ne tik jo partijos žmonės, bet jo politiniai priešai bei aponentai. Jis labai pakėlęs Respublikos įtaką ir prestižą.

AVARIJOJE ŽUVO DAUG IZRAELIO KAREIVIŲ

Tel Aviv.—Per Izraelio armijos karinius manevrus prie Jordano upės okupuotame rajone geg. 11 d. sudužo pilnas kareivių helikopteris. Tai bene bus didžiausia tokia nelaimė visoje Izraelio istorijoje. Žuvo visi 54 kareiviai.

KINIEČIŲ BALETAS KANADOJE

Ottawa.—Šiuo laiku Kanadoje lankosi Kinijos baletas. Visur jo pasirodymai sėkmingi. Kanadiečiams jų šokiai labai patinka.

Šis baletas lankosi Kanados valdžios pakvietimu.

BRANGSTA TRAUKINIAIS VAŽINĖJIMAS

Chicago, Ill.—Pranešama, kad ir vėl pabrangsta važinėjimas traukiniais. Pav., nuvažiavimas iš New Yorko į Washingtoną pakilsiąs dviemis doleriais—nuo $18 iki $20. Tai pakilimas tiktai 3 proc. Bet kai kurios linijos fėrą pakelsiančios net 15 procentų.

DETROIT MOKYKLOS NUSKRIAUSTOS $71 MILIJONŲ

Peggy Goldman

Detroit, Mich.—Peggy Goldman Frankie, kandidatė į Miesto Centrinę Apšvietos Tarybą, nurodo, kad Michigano Valstijos seimelis (legislatūra) nuskriaudė Detroito mokyklas 71 milijonu dolerių. Detroito mokyklos 1976 metais turėjo gauti iš valdžios 93 milijonus dolerių, o tegavo 22 milijonus. Todėl mokyklos randasi tokioje apgailėtinoje padėtyje.

Ši veikėja yra Komunistų Partijos organizacinė sekretorė.

Chester, Pa.

Vytauto Lietuvių Pašalpinis Klubas atgyveno savo 67 metus ir tapo parduotas už $29,000. Klubą nupirko negrų tautybės žmogus.

Klubas turėjo būti parduotas, nes išlaidos buvo didelės, o įplaukos mažos. Mat, daug klubo narių išmirė ir susirinkimai pasidarė labai maži. Klubą parduoti buvo nutarta paskutiniame narių susirinkime.

Paskui, kovo 6 dieną, Klubo užrašų sekretorius sukvietė narius į Eddyston, Pa., į bažnyčios svetainę, kur Klubo valdyba visiems nariams išmokėjo pomirtines. O gegužės 1 dieną Klubo pirmininkas vėl sukvietė narius į tą pačią svetainę ir išmokėjo jiems likusius pinigus. Nariai buvo paprašyti atsistojimu ir minutės tyla pagerbti visus mirusius narius.

Ir taip Vytauto Lietuvių Pašalpinis Klubas užsidarė ant visados.

Šis klubas buvo suorganizuotas 1910 metais ir pagal Pennsylvanijos įstatymus, 1914 m. sausio 9 dieną atidarytas legališkai. Kai Klubas kūrėsi, Chesteryje lietuvių buvo tiktai maža grupė. Bet per pasaulinį karą suvažiavo daug lietuvių, kurių daug įsirašė į Klubą. 1925 metais Klubas pasistatė didelį namą, kuriame nariai galėjo ruošti parengimus ir linksmintis.

Bet, kaip sakyta, vieni nariai išmirė, kiti išvažiavo į kitus miestus, Klube nedaug jų beliko ir Klubas turėjo užsidaryti . . .

Buvęs Klubo narys **P. Š.**

Baltimore, Md.

Petras Paserskis

Su pagalba jo dukters Catherine, aplankiau draugą Petrą Paserskį, kuris yra gerai prižiūrimas dukters namuose.

Radau, gerai nusiteikusį mintyse, bet silpną fiziniai. Kiek pavaikščioja, bet nusilpimas plaučių neleidžia pilnai kvėpuoti.—Susilpnina žymiai kitas kūno dalis, kad priverstas sunaudoti daug vaistų dienos metu. Susilpnino akis, taip kad spaudai skaityti reikia padidinto stiklo.

Bet vis vien draugas spauda žymiai domisi. Rankose nesiranda jėgų rašymui, džiugu kad nors kiek draugui galiu pagelbėti, pasiųsdamas "Laisvei" 20 dol. Prenumeratos atnaujinimas ir 10 dol. auką ir tiek pat "Vilniai," kurios skaitytoju jis yra.

Jo 1976 metų kelionė į Lietuvą sueikvojo jo didelę dalį jėgų, bet tie malonūs prisiminimai, pasimatymas su giminėmis, abelnai Lietuvos vaizdai, palengvina pergyventi šį sunkų laikotarpį. Tikimasi, kad draugas P. Paserskis sustiprės, nes tam sąlygos yra geros, pasiryžimas sekti gyvenimo eigos suteikia tam spėkų.

Netiek laimingu yra d-gas J. T. Deltuva, kuriam tenka gyventi Caton Manor Nursing Home. Prižiūrėtas neblogai, D-gai J. F. Deltuvą tuomi didžiai rūpinasi. Svarbiausia, klausa yra didžiai susilpnėjusi, o atmintis dar daugiau.

Labai gaila matyti draugus tokioje padėtyje, nes abudu yra mūsų organizacijų veikimo veteranai. **Vinco Duktė**

HARTFORD, CONN.

Laisvės Choro 50-tųjų sukaktuvių KONCERTAS—BANKETAS—ŠOKIAI

Laisvės Choras

Vadovė Wilma Hollis,
akompanistės Laura Halleran ir Susan Gregory

Taipgi dalyvaus New Yorko Aido Choras vadovybėje Mildred Stensler, solistai: Victor Becker, Gertrude Račkauskas ir Irene Janulis.

Šokiams gros Johnny Marten orkestra.

Įvyks: gegužės 22 d., 1 val.

Vieta: 157 Hungerford Street, Hartford, Conn.

SAN FRANCISCO, CAL.

MOTINŲ DIENOS POKYLIS

Gegužės 8 dieną Oaklando LLD 198 kuopos šaunūs vyrai kiekvieną metą suruošia puikų pokylį pagerbimui Motinų dienos ir kartu visų moterų. Džiugu, kad pas mus randasi vyrų, kurių specialybė yra valgių gaminimas, ir mokančių atlikti kitas virtuvės pareigas. Gražu, kad šioje Motinų dienoje vyrai palieka moteris laisvas nuo darbo pareigų.

Šis jaukus pokylis įvyko Suomių salėje, Berkeley, Cal. Į pokylį publikos prisirinko pilna salė. Dalyvių tarpe radosi viešnia net iš tolimos Kanados, tai Bernice Kubilius iš Hamilton, Ontario. Šiuo tarpu B. Kubilienė svečiuojasi Kalifornijoje pas dukrą Laurą Almanzan ir jos šeimą. Malonu buvo su Kubiliene ir jos malonia dukra Laura pasikalbėti.

Beje, primintina, kad šios gražiosios dienos vyrų gamintos vaišės buvo taip vadinamos "karališkos." Taipgi gegužės gražioje mėnesio gimtadienių jubiliatės buvo net trys: šiauniosios ir darbščiosios drg. Violeta Taraškienė, Ksavera Karosienė ir Aldona Fitzgibbons. Ir va, šia proga, Ksavera, pavaišino Motinų Dienos dalyvius sparklenčiu šampanu, Violeta stipriaja, o Aldona nemažu ir puošniu tortu. Aišku, kad šis Motinų dienos pokylis buvo pilnas draugiškų pokalbių ir puikios nuotaikos. Jubiliatės gavo daug šiltų ir gražių linkėjimų.

Girdėjosi, kad mūsų Aldona šį mėnesį ruošiasi pakeliauti į rytų pusę, tai į Hartford, Conn. Be abejo, ji turės puikią progą dalyvauti Hartfordo Laisvės Choro 50 metų jubiliejiniame koncerte, kuris įvyks gegužės 22 dieną. Geriausio vėjo mielai Aldonai ir puikios viešnagės rytuose.

Taipgi vyrai iškvietė Ksaverą Karosienę pakalbėti Motinų dienos klausimu. Ji puikiai nušvietė dienos reikšmę, bet taipgi priminė, kad šiandien motinų ir tėvų dienos per daug yra surištos su taip mūsų Amerikos vadinamu biznišku reikalu. Ksavera teigė, kad Motinų diena turėtų būt suvienyta su Tarptautine Moters Diena—Kovo 8-ąja į vieną bendrą dieną.

Prie šios dienos pokylio su auka po $5 prisidėjo Kanadietė B. Kubilienė, V. Sutkienė ir D. Beer, o Raymondas Machulis aukojo butelį skaidrosios ir kitką. Tenka pažymėti, kad dabartiniai Oregano valstijos gyventojai Antanas ir Nelė Valaičiai į mūsų pokylį prisiuntė namų gamintą ir labai skanų lietuvišką sūrį. Nuoširdus ačiū Valaičiams. A. ir N. Valaičiai ilgus metus gyveno San Francisco priemiestyje ir gražiomis vasarų dienomis pas juos įvykdavo mūsų piknikai.

Vyrai, kurie šios jaukios popietės pareigose darbavosi, buvo šie: J. Mozūraitis, J. Karosas, A. Taraška, R. Machulis, I. Kamarauskas ir F. Machulis. Tikrai šis Motinų Dienos renginys buvo visais atžvilgiais sėkmingas ir įspūdingas. Nuoširdi padėka vyrams už jų nemažą triūsą, aukojusiems už aukas, o Ksaverai už gražią kalbą.

LIGONIAI

Labai apgailėtina, kad mūsų veiklių draugų Jono ir Marytės Ginaičių, kurie yra San Francisco abiejų kuopų LLD ir LDS valdybų nariai, sveikata susilpnėjo. Drg. Joną Ginaitį prisiėjo padėti į slauginimo namus, o Marytės sveikata pablogėjo beslauginant savo mielą Joną. Nuoširdžiausiai linkiu, kad šių gerų draugų sveikata greit, greit sutvirtėtų. **M. B-tė**

Daytona Beach, Fla.

Gegužės 10 d. mirė John Buzak sulaukęs 83 metų amžiaus, kuris išgyveno Floridoje 25 metus, o prieš tai gyveno Dorchester, Mass. Jis buvo ilgametis "Laisvės" skaitytojas. Liko nuliūdime žmona Mary; duktė Frances A. Lusis, kuri gyvena Williamsville, N. Y., ir trys anūkai.

Reiškiame gilią užuojautą šeimai. **Rep.**

Gub. Carey prieš mirties bausmę

Albany, N. Y.—Gub. Hugh Carey pareiškė, kad jeigu valstijos seimelis nutartų sugražinti mirties bausmę už žmogžudystę, jis nutarimą atmestų. Jis pasakė: "Kol aš būsiu gubernatoriumi, aš nė vieno gyvybės nepasiųsiu į mirties kambarį."

DETROIT, MICH.

STAIGA MIRĖ STAKVILA

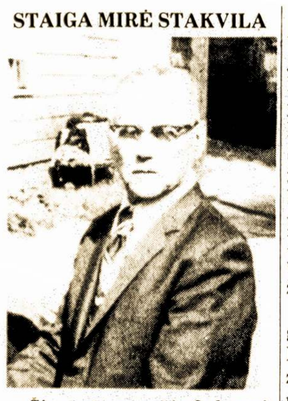

Šių metų gegužės 2 d. staiga mirė visiems gerai žinomas pažangietis Jonas Stakvila, 88 metų amžiaus. Velionis buvo sveikas; tą rytą pavalgė pusryčius ir su savo mylima žmona Pat nuėjo pjauti žolės. Pjaudamas sugriuvo ir ant vietos mirė. Visiems buvo nepaprastai didelė staigmena.

Buvo pašarvotas Martenson laidotuvių namuose ir palaidotas gegužės 5 d. Woodmere Kapinėse. Kadangi velionis buvo visiems gerai pažįstamas ir draugas, tai į laidotuves susirinko daug žmonių. Grabnešiai buvo John Smith, Albert Litvin, Vincas Kirvela, Frank Nakas, Servit Gugas ir Edward Balchunas. Koplyčioje ir ant kapinių pasakė prakalbą lietuviškai ir angliškai Alfons Rye. Po laidotuvių visi dalyviai buvo pakviesti pietums į Detroito Lietuvių Klubą. Skanius pietus prirengė Antonette Garelis su pagalba Emma Rye; taipgi joms pagelbėjo Al Stacey ir Alfons Rye.

Jonas Stakvila (Stackwell) gimė 1888 m. gruodžio 9 d. Mikolovo kaime, Alytaus apskrityje, Lietuvoje, ūkininko Stepono ir Elenos Stakvilų šeimoje. Jis buvo vienas iš penkių vaikų, kurie jau visi yra mirę. Jonas atvažiavo į Westville, Illinois, 1907 metais pas brolį ir gavo darbą anglies kasykloje. Vėliau apsistojo Bostone ir ten 1915 metais gavo pilietybės popierius. Prasidėjus Pirmajam pasauliniam karui, Jonas buvo pašauktas į tarnybą 1918 metais vasario 23 d. ir tarnavo iki sausio 19 d. 1919 m. Po karo sugrįžo į West Frankfort, kur susitiko Petronelę Dielinikaitę ir 1923 metais su ją apsivedė. Vėliau, 1926 metais jiems gimė sunus Edward ir iki mirties visi trys gyveno krūvoje. Į Detroitą velionis ir šeima atvyko 1928 metais ir dirbo Fordo dirbtuvėje iki 1957 metų sausio, kuomet velionis išėjo į pensiją.

Velionis Jonas Stakvila buvo pažangus žmogus. Nuo pat jaunystės dienų skaitė visokias knygas ir laikraščius, ypatingai "Laisvę" ir "Vilnį." Įstojo į Lietuvių Socialistų Sąjungą 1910 metais; vėliau įsirašė į A. L. D. L. D. ir buvo 52 kp. narys; taipgi priklausė prie LDS 21 kp. ir Detroito Lietuvių Klubo; prie unijų priklausė nuo pat atvažiavimo į Ameriką.

Velionis buvo protingas, geras žmogus ir daug veikė Detroito pažangiose organizacijose. Jo žmona Pat taipgi priklauso visose organizacijose, o sūnus Edward ne tik buvo prie Aeities Žiedo Vaikų Draugijelės, bet dainuodavo Aido Chore, ir dabar priklauso prie Detroito Lietuvių Klubo. Gaila, netekus draugo Jono Stakvilos. Mes visi reiškiame didelę užuojautą žmonai Pet (Petronelei) ir sūnui Edwardui, o velioniui Jonui sakome: Lai būna Tau ramu amžinai miegot Woodmere Kapinėse! **Stefanija**

Miami, Fla.

Gegužės 11 dieną Miami Socialis Klubas turėjo savo mėnesinį susirinkimą. Direktorių Tarybos posėdis buvo 10 val. ryto, o narių susirinkimas 1 val. po pietų. Augustinui Iešmantai pirmininkaujant, susirinkimas sklandžiai praėjo.

Natalija Iešmantienė pagamino direktoriams užkandžius. Ačiū, labai ačiū jai ir Augustinui. Jie dirba Klubui labai daug. Dirba ir broliai Nevinsai. Valentina Nevins labai tiksliai veda Klubo finansų knygas. Dirbame ir mes, kiek kuris pajėgiame.

Gaila, kad šiuo laiku Vincas Bovinas nesveikuoja. Porą savaičių išgulėjo ligoninėje. Dabar namie. Širdis sušlubavo. Jis yra uolus veikėjas Socialiame Klube.

Klubo pirmininkas Augustinas Iešmanta yra labai gabus tvarkdarys. Jo obalsis: Sugyvenimas ir taika Klubo nariuose ir Klubo geras finansinis stovis! Kaip atrodo iš pirmininko pranešimo, tai jis stengiasi ir stengsis klubą tvarkyti tinkamu LSK biudžetu, kad būtų galima visus reikalus patenkinti, ir kad dar liktų spaudos parami. Klubo finansinis stovis geras.

Praeitoje korespondencijoje rašiau, kad tamsiausia yra prieš aušrą. Gal ir mano viltis bus įvykdyta. Mano sveikata eina geryn. Aimantas su nupiauta koja jau namie. Ir kitų sveikata taisosi. Todėl rytas ir vėl aušta. Gal tuoj ir saulė patekės . . . **A. P. Gabrėnas**

DETROIT, MICH.

Mirus

John [Stackwell] Stakvilai

Reiškiame nuoširdžią užuojautą žmonai Pat (Petronelei), sunui Edward ir visiems kitiems giminėms Amerikoje bei Tarybų Lietuvoje ir draugams.
Žinokite, kad ir mes liūdime kartu su Jumis.

A. Daukus
W. ir L. Gugas
G. ir S. Nausėda
A. Tamulis
J. ir F. Terza
(Ida, Mich.)
D. Bogus
J. Bogus
E. ir F. Yoshonis
A. Kairaitis
A. Sharka
J. Klimavice
A. Klimavice
T. Masis
S. Masis
B. Wardo
A. Wardo
J. Umaras
A. Paulauskas
V. Kirvela
M. Norush
M. Racunas
A. Dockus
(Baltimore, Md.)
A. ir A. Litvin
J. ir S. Smith
P. ir A. Rudy
(Windsor, Canada)
M. Bacevičienė
U. ir M. Yusko
P. ir M. Stunskas
U. Pranskus
S. Sawchuk
M. Rogers
E. Ulinskas
J. Lipsky
Z. Danta
A. ir C. Mack
J. ir P. Bagdon
F. ir S. Nakas
B. Klimas
V. Smalstis
M. Tvaskienė
F. Ulinskas
P. Tvaska
C. ir A. Garelis
A. ir E. Rye

Haverhill, Mass.

Mirė du lietuviai, gimę Exiter, N. H., but ilgiausia gyveno Haverhill, Mass.

Alphonse Rastosky (Rastauskas), 71 metų gyveno, 12 Gilbert St. Mirė gegužės 4 d. Buvo nevedęs, paliko seserį Mrs. Bella Jakuston ir brolį Petrą Vermonto valstijoje.

Palaidotas gegužės 6 d. Lietuvių kapinėse Bradforde.

Julius Akstinas, 62 metų gyveno 61 Main St., mirė gegužės 5 d. Paliko motiną Antoinette ir savo moterį, bet gyveno atskirai.

Palaidotas gegužės 7 d. Lietuvių kapinėse Bradforde. Mirusiems ramybė, o likusiem užuojauta. **Darbininkė**

Cleveland, Ohio

ĮVAIRIOS ŽINIOS

Fisher-Ford Co. darbininkai (40), produktų-prekių išvežiotojai, jau mėnesis streikuoja. Kompanija pasisamdė vairuotojus ("draiverius") iš kito Vairuotojų unijos lokalo ir beveik nesiskaito su savo vairuotojais. Mat, šie vairuotojai sustreikavo be savo unijos lokalo užgyrimo.

* * *

Gegužės 6 dieną naktį vandalai įsibriovė į sunkvežimių ("trokų") komplektą ir sužalojo 21 sunkvežimį, padarydami $50,000 žalos.

Policija ir sunkvežimių unijos lokalas tyrinėja dalyką.

* * *

Vandalai įsiveržė į gamtinį muziejų ir užmušė 18 paukščių—jų tarpe du erelius. Tie ereliai yra "Bald Eagles." Jie yra valdžios globojami. Muziejus paskelbė $5000 atlyginimą už informaciją.

Muziejaus aptvertas 10 pėdų aukščio tvora, o gyvūnai uždaryti klėtkose.

Jau net paukščiams nebėra saugu!

* * *

70 darbininkų iš Convention Center tapo atleisti, tai yra perkelti kitur. Visi jie yra amatininkai. Dabar turės dirbti 8 valandas į dieną. Centre gi jie tedirbdavo 2 valandas į dieną ir su viršlaikiais į metus kai kurie pasidarydavo nuo 30 iki 40 tūkstančių dolerių.

* * *

Lietuvių Darbininkų Suvienijimo 55 kuopos nariai savo susirinkime gegužės 5 d. pasveikino "Vilnies" dalininkų suvažiavimą su $10. Taipgi nepamiršo ir "Laisvės." Ir jai paaukojo $10.

* * *

Viena draugė paaukojo $20 prisiminimui ir pagerbimui mirusių savo šeimos narių. Ačiū jai.

Būtų parama mūsų spaudai ir pagerbimas mūsų draugų, kurių nebėra mūsų tarpe, jeigu ir daugiau mūsų draugų prisimintų savo mirusius artimuosius.

Vietinės moterys per eilę metų renka tam tikslui aukas. Jos atlieka prakilnų darbą ir duoda pavyzdį mums visiems. **J. Petraus**

Parsiduoda

Trijų kambarių apartmentas su baldais, vienas blokas nuo busų, krautuvių, restaurantų, byčių, Lietuvių klubo. Randasi dvi lietuvių šeimos pačiame name—vaikų nėra. Užlaikymas $51 kas trys mėnesiai. Parduodu pigiai. Kreipkitės:

Marie Koch,
17300 N. E. 23rd Ave.
No. Miami Beach, Fla. 33160
(18-21)

Keletas pastabų apie buvusius ir dabartinius aidiečius

Jas pateikė jubiliejinio koncerto programos vedėja ir Aido Choro vicepirmininkė Nastė Buknienė. Jos mums įdomios, ir tikimės, kad bus įdomios ir mūsų skaitytojams.—Red.

Šiandien mes minime Aido choro garbingą 65 metų sukaktį. Reikia pasidžiaugti, kad Aidas pažangių lietuvių judėjime suvaidino svarbų vaidmenį. Išvarė gilią vagą meninėje veikloje.

Mes lietuviai mylime dainą. Sutinkam svečią ar išlydim, visuomet su daina. Neveltui yra nuo seno pasakyta, kad "Lietuva yra dainų šalis."

Minėdami šią svarbią choro sukaktį, svarbiausia norime nuoširdžiai pagerbti mūsų pirmtakūnus, kurie buvo patys pirmieji steigėjai, organizatoriai, mokytojai, ir kurie iš dirbtuvių-raštinių parėję skubėjo į choro repeticijas. Tai eiliniai dainininkai.

Sunku būtų išvardinti visus tuos, kurių pastangomis šis choras dar vis gan stipriai laikosi. Šiandien pas mus dar yra tokių meno šulų, kurie dainuoja virš 50 metų. Mes jais džiaugiamės ir didžiuojamės.

Todėl leiskite man pirmiausia išvardinti juos. Tai Volteris ir Bronė Keršuliai. Jiems priklauso didelis nuopelnas nes jie per tą ilgą 50 metų laikotarpį daug prisidėjo prie lietuviško meno puoselėjimo. Jie ne tik dainuoja, bet užima svarbias pareigas choro vadovybėje.

Ona Čepulienė irgi atidavė ilgus metus menui. Ji chore savo stipriu ir gražiu balsu dainuoja apie 50 metų.

Jonas Grybas, kurio atvykimas iš Massachusetts valstijos gerokai sustiprino Aido chorą. Jis buvo ne tik pirmininkas ilgą laiką, bet ir geras organizatorius. Ir šiandien, kaip matote, jis vis dar dainuoja. Jis irgi maždaug apie 50 metų priklausė Choruose.

Jonas Juška irgi senas veteranas. Kol sveikata leido, visuomet buvo su choru. Jo, kaip poeto sukurtus posmus, ir šiandien Aidas dainuoja. Kadaise mūsų chore dainuodavo ir Pranas ir Onutė Yakščiai. Pranas dar jaunas mirė, o Onutė irgi pasitraukė iš choro.

Nelė Ventienė, mūsų visų mylima solistė, kuri visose Aido choro statytose operetėse savo labai gražiu balsu atliko pagrindinius vaidmenis. Ji taip pat dainuoja chore.

Aš irgi atvykau tuo laiku, kaip Ventienė, ir tuoj įstojau į Aido chorą.

Eva Mizarienė irgi nuo jaunų dienų priklauso prie choro. Ji taip pat per eilę metų buvo choro pirmininkė.

Dar yra mūsų dvi dainininkės, tai Julija Lazauskienė ir Onutė Babarskienė, kurios neteko savo gyvenimo draugų—vyrų, kurie buvo mūsų choristai. Labai gaila! Tos draugės ne tik dainuoja, bet ir visokiuose reikaluose chorui padeda. Lazauskienė taip pat yra choro valdyboje.

Labai malonu prisiminti Ilsę Bimbienę. Ji taip pat ilgus metus dainuoja Aido chore. Ji taip pat daug ir įdomiai rašo "Laisvėje," ir todėl mes išsirinkom ją mūsų choro korespondente. Mes turime vieną ir naują dainininkę tai Nelie Šumbris. Mums malonu, kad jai choras patinka. O mes džiaugiamės, kad gaunam naujų jėgų.

Aldona Žilinskaitė-Anderson buvo gana ilgai Aido choro mokytoja. Jinai iki šiai dienai su Aidu bendrauja kaip matote, ji ir šiandien mums akompanuoja.

Turime dvi Aidietes dainininkes iš New Jersey, tai Tessie Stočkienė ir Adelė Lupševičienė, kurios dainavo Newarko "Sietyno" chore nuo 1930 metų, o kai tas choras likvidavosi, jos su mūsų mokytoja atvažiuoja ir mums talkina. Mums labai džiugu Aido Chore turėti greatnekietį M. Hacinkevičių.

Mūsų mokytoja Mildred Stensler, kuri pati būdama jaunutė, vos 16 metų mergaitė, pradėjo chore dainuoti, o vėliau, kaip patys matote, ji jau stropiai ir gabiai per ilgus metus Aido chorui vadovauja. Be jos didelio pasiaukojimo, sumanumo ir neišsemiamos energijos, vargu ar mes šiandien švęstume šią choro 65 metų sukaktį. Didelė Tau garbė, Mildred!

Mes aidiečiai labai didžiuojamės turėdami puikiu, stipriu, išlavintu balsu solistą Viktor Baker. Jis mums daug padeda, ir mes jam labai dėkingi.

Povilas Venta yra Aido choro pirmininkas. Jis yra jaunesnės kartos, darbštus-draugiškas. Tokiose pareigose ir reikia žmogaus kaip mūsų Povilas.

Daug yra draugų-draugių, kurie daug prisidėjo prie išlaikymo lietuviško meno. Deja, sunku juos visus čia suminėti. Tad tegyvuoja Aido choras.

Lai tegyvuoja jo mokytoja Mildred Stensler!

Ilgai atmintas mūsų aidiečių jubiliejinis koncertas

Tie, kurie turėjome laimės dalyvauti praeitą sekmadienį (geg. 15 d.) mūsų Aido choro 65 metų jubiliejaus koncerte, ilgai, ilgai jo nepamiršime. Man tik norisi karštai pasveikinti chorą ir solistus už tikrai žavingą dainų programą.

Ne tik mes buvome gražiai palinksminti žavingomis lietuviškomis liaudiškomis melodijomis, bet dar ir labai sočiai pavaišinti. Visa šio sekmadienio Laisvės salėje popietė ilgai pasiliks mūsų atmintyje.

Bet apie šio nepaprasto koncerto ir visos popietės eigą parašys ir pasidžiaugs patys aidiečiai sekamame "Laisvės" numeryje. **Rep.**

Joan Crawford

Žymioji aktorė

New Yorkas.—Gegužės 10 dieną čionai mirė buvusi filmų žvaigždė Joan Crawford. Buvo tiktai 69 metų amžiaus. Mirė staiga nuo širdies priepuolio.

Skaudi helikopterio nelaimė

Jau eilė metų New Yorko centre ant aukšto Pan Am pastato stogo veikia helikopteriams nusileisti stotis. Praeitą pirmadienį vienam helikopteriui nusileidžiant įvyko labai skaudi nelaimė. Penki keleiviai vietoj užmušti, o septyni pavojingai sužeisti.

Tai bene pirma tokia šioje stotyje nelaimė. Avarijos priežastis dar nenustatyta. Matyt, nusileidimo aparatas staiga sugedo.

Wetsu, Japonija. — Aną dieną čia kasyklų nelaimėje užmušta 25 darbininkai.

RABINAI KRITIKUODAMI

New Yorkas. — Ne tik Katalikų bažnyčios kunigai, bet ir žydų rabinai turi bėdų su savo pasekėjais. Amerikinis Žydų Komitetas skundžiasi, kad paskutiniais laikais prasidėjo tarp tikinčiųjų žydų judėjimas už krikščionybę, už garbinimą Jėzaus ir t. t. Komitetas kaltina rabinus, kad jie nemoka ar nepajėgia pasiekti jaunus žmones ir įtikinti juos, kad savo dvasine vertybe judaizmas stovįs aukščiau už krikščionybę. Rabinai komiteto raginami kovoti su tuo nepageidaujamu reiškiniu.

SOUTH OZONE PARK, N. Y.

LIŪDNAS PRISIMINIMAS

Jonas Lazauskas

Jau praėjo dveji metai kaip staiga nustojo plakusi širdis ir užgeso gyvybė mano mylimo ir brangaus vyro ir dukters tėvo. Kiekvieną dieną prisimename jį su širdies skausmu.

Mielasis, ilsėkis ramiai gražiame kalnelyje. Tavo meilė šeimos pasiliks amžinai mūsų mintyse.

Liūdinti žmona—**JULIJA LAZAUSKIENĖ**
Dukra—**LILLIAN PAULSON su šeima,**
Miami, Florida

LAIDOTUVIŲ DIREKTORIUS

Joseph J. Garszva

Undertaker and Embalmer

HAVEN HILL FUNERAL HOME, INC.

104-38 Jamaica Ave., Richmond Hill, N. Y. 11418
Telefonas: 846-1970

Pramogų kalendorius

GEGUŽĖS 22

Hartfordo Laisvės Choras ruošia 50 m. jubiliejinį koncertą ir pietus 1 val., 157 Hungerford St. Turėsime daug grupių dainininkų ir solistų. Dalyvaus Aido Choras iš New Yorko, taipgi Irene Janulis iš Palmer, Massachusetts.

"LAISVĖS" DIREKTORIAMS

Direktorių posėdis įvyks pirmadienį, gegužės 23 d., 2 val. po pietų, Laisvės salėje. Visi dalyvaukime.

A. Rainienė, sekr.

ATSIPRAŠOME

Gegužės 6 d. "Laisvėje" buvo pažymėtas J. Vaicekausko vardas aukotojų skelbime, o tai turėjo būti Juzės Navalinskienės vardas. Ji sveikino "Laisvės" suvažiavimą su $5 per J. Vaicekauską. Atsiprašome. **Administracija**

PAĖMĖ NE SAVO PALTĄ

Praėjusį sekmadienį per Aido Choro koncertą kas nors paėmė ne savo paltą. Tai buvo moteriškas mėlynas paltas. Prašome sugražinti į Laisvę ir pasiimti savo.

BRIEFS

Aido chorus had a good rehearsal Saturday, May 14. It was brightened up by the presents of Aldona Anderson, Aldona Klimiutė-Devetsco and Amelia Young, all of them talented, well known and charming people. After rehearsal we socialized at the beautiful table with spring flowers and delicious food which was a treat to chorus and to our guests from our chorus member and vice president Naste Buck here.

Naste Buck [Buknienė]

Some others donated goodies to go with coffee. Thanks to Naste and all the others for effort and work to make that evening enjoyable. See you in Hartford, Sunday, May 22.

* * *

Sunday, May 15. Sun was shining brightly inviting people to get out of the houses and go somewhere. And one place many Lithuanians in New York went was Laisve's hall to celebrate Aido Chorus 65th anniversary. This day goes into the chorus history as one of the most important days. There are very few nationality choruses in the United States which have been able to reach that mark.

Anniversary affair was well attended and very enjoyable. Read more about it in Laisve's Lithuanian section.

* * *

Valentina Tereshkova, of the Soviet Union, the only woman to have traveled in space was at the United Nations earlier this month and said that women must be sent along on future orbiting flights. Otherwise, she observed, "there will be no order on board." She spoke at a symposium on "women in science and technology." **Ilse**